

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ἰκκουαρίου τῆς παιδείας ὡς τὸ κατ' ἔχον παιδικῶν περιοδικῶν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παραχθὸν εἰς τὴν χάριν ἡρῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἁριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΨΗΡΩΤΩΝ

ἘΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμῆς 100. Ἐξέμνητος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.
ἘΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γράσει διατριμ. 50.—
Αἰγυπτιακῆς δολλάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ἄλλων ἐν γένει τῶν ἑλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἐξέμνητοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΑΡΥΘΗ ΤΩ. 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οὐοῦδήμους μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅδὸς Ἐδριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος

Ἐν Ἀθήναις, 13 Ἰουλίου 1929

Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 32

ΟΙ ΑΜΦΙΒΟΛΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΚΗ

Ὅλοι μας γνωρίζουμε ἀνθρώπους, ποὺ τὰ πρόσωπά τους μᾶς θυμίζουν καταπληκτικὰ κάποιες μορφές ζώων. Ἄλλοι θυμίζουν πουλιὰ, ἄλλοι ἀλεπούδες, ἄλλοι σκύλους... Ἡ παρατήρηση αὐτῆ δὲν ἀπασχόλησε μόνο τὸ λαὸ, ἀλλὰ καὶ μεγάλοι σοφοὺς, ποὺ προσπάθησαν νὰ ἐξηγήσουν τὸ φαινόμενο μὲ τὴν ἐπιστήμη ἢ μὲ τὴν φιλοσοφία, καὶ μάλιστα νὰ βγάλουν καὶ σοβαρὰ συμπεράσματα καὶ κανόνες...

Ὁ Ἱπποκράτης, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Μάρκος Αὐρηλιος, ὁ Μονταίνας, ὁ Γκάλλ καὶ ἄλλοι, προσπάθησαν νὰ μελετήσουν τὸ χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴ φυσιογνωμία του. Δὲν κατόρθωσαν ὅμως νὰ δημιουργήσουν ἓνα σύστημα καὶ νὰ θέσουν τίς βάσεις μιᾶς εἰδικῆς ἐπιστήμης.

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς φιλοσόφους, οἱ καλλιτέχνες ἔκαμαν ἐπίσης τίς παρατηρήσεις τους. Αὐτοὶ ὅμως δὲν προσπάθησαν νὰ βγάλουν συμπεράσματα, ἀλλὰ νὰ δείξουν μόνο τὴν ὁμοιότητα μὲ εἰκόνες καὶ σχεδιάσματα κατὰλληλα ἕνα ἀπ' αὐτοὺς ἦταν καὶ ὁ Λεμπρὺν (Lebrun) διάσημος ζωγράφος τῆς ἐποχῆς τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' καὶ διευθυντῆς τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας Ζωγραφικῆς καὶ Γλυπτικῆς.

Στὸ Μουσεῖο τοῦ Λούβρου σώζονται μερικὰ περίεργα καὶ διασκεδαστικὰ σχεδιάσματά του, ποὺ καθὼς βλέπετε καὶ μόνον σας, μαρτυροῦν τὴ βαθεῖα παρατηρητικότητά του καὶ τὸ μεγάλο του ταλέντο.

Ἄν προσέξετε, θὰ ἴδῃτε ὅτι καμμιά ἀπὸ τίς μορφές αὐτῆς δὲν εἶναι ὑπερβολικῆ. Χωρὶς ἄλλο ὑπάρχουν ἀνθρωποειδῆ ἀπ' ὅλους τοὺς τύπους. Κι' ὅλοι μας, ἂν σκεφθῶμε καλά, θὰ βροῦμε ἀνθρώπους ποὺ γὰ μοιάζουν καθένας μ' ἓναν τύπο.

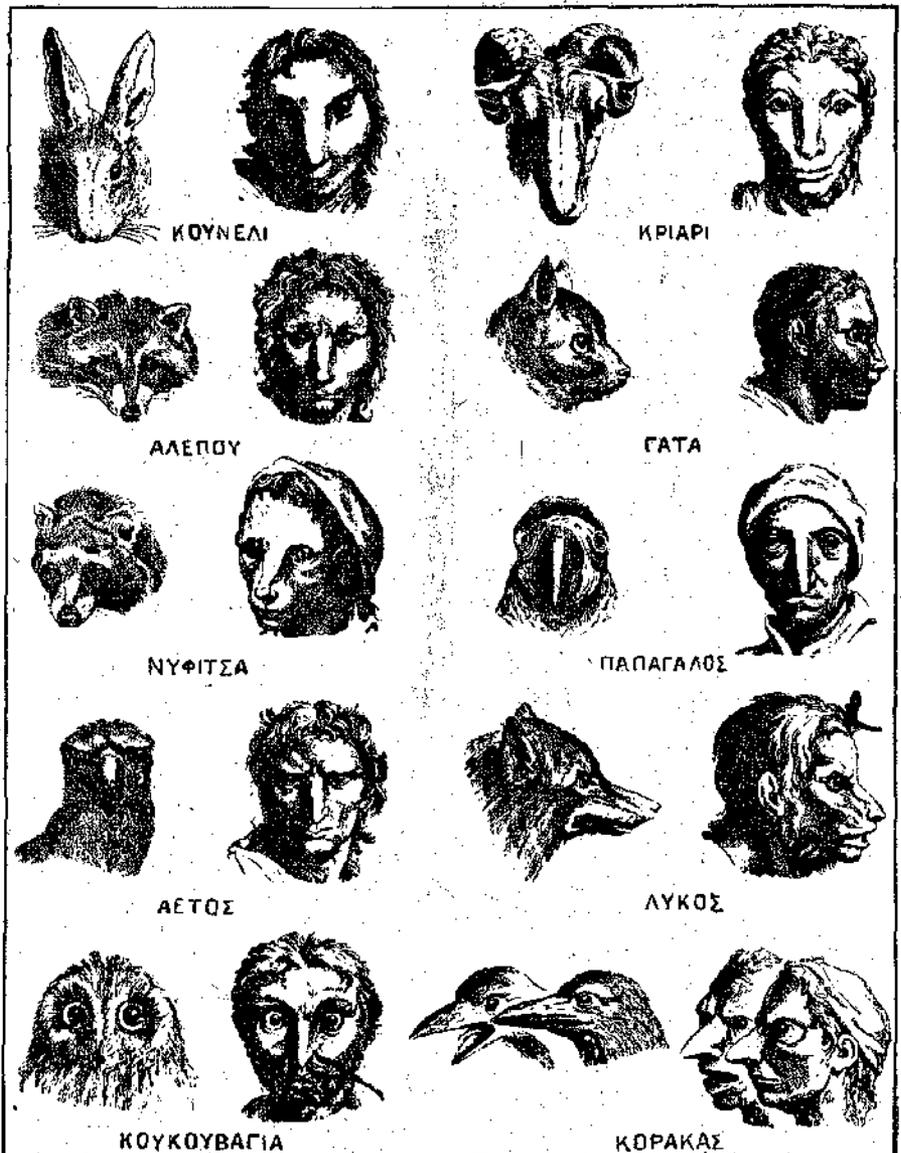
Ψάξετε πρόχειρα στὴ μνήμη σας: Δὲν ἔχετε συναγῆσει ἀνθρωπο-λύκο; ἢ ἀνθρωπο-κρίαι; ἢ ἀνθρωπο-ἀλεπού; Ἡ ὁμοιότητα εἶναι τόσο καταπληκτικῆ, ὥστε νὰ σκέπτεται κανεὶς ὅτι δὲν εἶναι

δυνατὸ νὰ μὴ κάζει μόνο ἡ μορφή, ἀλλὰ καὶ ὁ χαρακτήρας!

Τὸ τελευταῖο αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ σὰς ξαφνίσει.

Στὰ 1775, ἓνας φιλόσοφος ἀπὸ τὴ Ζυρίχη, λεγόμενος Ζάν Λαβάτερ, δη-

μιούργησε καινούργια ἐπιστήμη, μὲ βάση τὴν ὁμοιότητα τῶν ἀνθρώπων μὲ τὰ ζῶα, καὶ τὴν ὀνόμασε «φυσιογνωμικὴ ἢ τέχνη νὰ γνωρίζει κανεὶς τὸν χαρακτήρα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου». Ἐκάμε κώδικα τῶν κανόνων του

ΤΥΠΟΙ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΟΥ ΜΟΙΑΖΟΥΝ ΜΕ ΖΩΑ
Σχεδιάσματα τοῦ Lebrun ἀπὸ τὸ Μουσεῖο τοῦ Λούβρου.

κι' έφτασε να πει, ότι μπορούσε και το μέλλον ακόμη του ανθρώπου να μεταύξει από το πρόσωπό του!

Η θεωρία του έγινε πολύ της μόδας στην Εύρωπη κι' όλοι οι σοφοί ασχολήθηκαν μ' αυτή.

Όσο ο φιλόσοφος αυτός έπαθε κάτι που έγινε άφορμή να χάσει τη φήμη του και να πέσει το σύστημά του.

Ο Λαδάτερ έτρεφε μεγάλο θαυμασμό για το σοφό Χέρδερ, με τον όποιον είχε μεγάλη αλληλογραφία, χωρίς να τον γνωρίζει. Ένας φίλος λοιπόν πήρε την εικόνα ενός έγκληματία και την έστειλε στο Λαδάτερ με τη σημείωση:

«Σου στέλνω το πορτραίτο του Χέρδερ, για να γνωρίσεις το μεγάλο σοφό που θαυμάζεις τόσο πολύ».

Ο Λαδάτερ το πίστεψε κι' έγραψε δλόκληρο άρθρο για τον Χέρδερ, πολέμωτάς ν' αποδείξει πως το καθέν' απ' τα χαρακτηριστικά του ήταν και μια απόδειξη της μεγαλοφυΐας του! Όταν λοιπόν ο φίλος του αποκάλυψε ότι το πορτραίτο ήταν ενός κακούργου, ο Λαδάτερ έχασε την υπόληψή του κι' η μόδα της «Φυσιογνωμικής» πέρασε. Όσο, το σύστημα του Λαδάτερ, αν και πεσμένο ως σύνολο, έχει πολλές λεπτομέρειες, πολλές παρατηρήσεις λεπτότατες, που και σήμερα τις λαβαίνουν ότ' όφει οι σοφοί.

ΘΑΚΙΝΗ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΟΥ ΚΟΙΜΑΤΑΙ

Είμαι τόσο μικρούλιος κι' ο κόσμος τί μεγάλος κι' όμως κοιμάμαι άτάραχο όσο κανένας άλλος. Στις νύχτας το τρισκόταδο, γιατί ξέρω πως έχω στο πλάι μου έναν άγγελο, που με κρατάει και τρέχει σέ τόπους φωτεινούς...

Μ' αυτόν τις νύχτες κάνω ταξίδια στον αϊθέρα μ' ένα φτερόποδο άλογο ως που να φτάση ή μέρα κι' όλο ψηλά ανεβαίνω, τόσο που όλα τ' όσα τ' όσα μ' ας χαιρετούν τριλιζόντας, και πιάνωμε στα χέρια σουλιές κι' αύγερινούς!

Γυρίζοντας, άκούγομε να φύλλουε τραγούδια ξανθούλια και ροδόστομα μυριάδες άγγελούδια... Και το πρώτ' όταν φτάνω, μ' άφίνει ο σύντροφός μου και βλέπω φως στην κλίση μου φως του δικού μας κόσμου, κι' εδώς ξεγυρνών χαρούμενα σώμα, ψυχή και νοδς!

(Απόσπασμα απ' το 'Γαλιλάο) ΡΕΤΑ ΝΕ ΜΠΟΥΤΗ

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΟΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ υπό ANDRÉ BRUYÈRE

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Η Πουλχερία δεν της άποκρίνεται. Ξεσκονίζει με μεγάλη πρόσοχή το σαλονάκι της κυρίας της. Είναι γιαί και κουφή ή Πουλχερία, φορεί σκούφια και αν πρόσθετε κανείς την ήλικία της μαζί με την ήλικία της θειάς Άγλαίας, το άθροισμα θα ήταν σχεδόν εκατόν σαράντα χρόνια! Πώς θα τα βγάλη πέρα με τέσσερα άγόρια ή άξιόσεβάστη αυτή καμαρίερα;

Η θειά Άγλαία χάνεται από το ένα μέρος, ο θεός Βαρνάβας από τ' άλλο. Ο παπάς στέκεται μόνος του μπροστά στην είσοδο και είναι σκεπτικός. Η πρότασή του βρήκε πολύ κακή ήποδοχή. Αυτό είναι κακός οίονός! Στο τέλος σκέπτεται:

«Ο Θεός ξέρει να φέρη μόνος του σέ τέλος ό,τι άρχισε. Έντωμεταξύ άς τον βοηθήσουμε όποιος μπορούμε». Και μπαίνει μέσα στο σπίτι για να προτείνη στους φίλους του να πρή μόνος του την επομένη στο σταθμό, για να παραλάβη τους άπρόοπτους μουσαφίρηδες.

Η σκούφια της Πουλχερίας παραλίγο να πέση από τη συγκίνηση, όταν έμαθε τή μαντιάνη.

«Ω δεσποινίς, τέσσερα άγόρια! Ο Θεός μ' ας δοκιμάζει τώρα στα γεράματά μας. Θα μ' ας τ' άπάσουν όλα, θα λερώσουν τή παρκέτα μου, θα γριέψουν τις κότρες μου.

Η δεσποινίς Άγλαία άναστενάζει. — Καλή μου Πουλχερία, πρέπει να ύποταχθώμε στην τύχη μας. Ο παπάς μας μού έλεγε ότι Θεός θυμήθηκε πως έμεις δεν δοκιμάσαμε, τί θα πει πόλεμος.

Η Πουλχερία θά προτιμούσε άσφαλώς, να εξακολουθούσε ο Θεός να τούς έχει λησμονημένους. Έδωξε όμως γρήγορα την άσεβή αυτή σκέψη κι' άρκέσθηκε να κουνήση το κεφάλι της. Σάν γυναίκα πρακτική ρωτά:

— Και που θα τούς βάλομε, δεσποινίς; Η δεσποινίς βρίσκειται σέ άμηχανία. Τό σπίτι είναι μεγάλο, αλλά είναι χωρισμένο στα δύο. Ο θεός Βαρνάβας πήρε στο μερίδιό του τις μεγάλες κάμαρες τις μπροστινές, που είναι λίγες αλλά πολύ ευρύχωρες. Η θειά Άγλαία πρότιμησε την άλλη πλευρά που είχε τις περισσότερες. Κι' έτσι κατέχει μια δλόκληρη σειρά από μικρές καμαρού-

λες, που έμοιαζαν περισσότερο με κελιά, αν και τις είχε επιπλώσει με μεγάλη καλαισθησία. Συλλογίζόταν τή τέσσερα άγόρια, που θα έγκρατισσόσε μέσα στα βερνικωμένα έπιπλά της και την φρεσκογουαλισμένα παρκέτα της, και την έπιανε άπελπισία. Άλλά τί να κάνη; Η Πουλχερία είχε κιόλας άρχισει να στρώνη τή κρεβάτια. Η σκούφια της όμως δείχνει το κακό της κέφι.

— Σουλπίκιε, έλα δω! διατάζει άύστηρά ο τρομερός θεός Βαρνάβας. Θα έτοιμάσης άμέσως όλα όσα χρειάζονται για να δεχθώ τις τρεις άνεψιές μου, τρεις μικρές Παρισινές που θα έρθουν να περάσουν μαζί μας τή καλοκαίρι.

Τό δλοστράγγυλο πρόσωπο του Σουλπίκιου, που είναι νεώτατος και κοτσός (γι' αυτό και δεν πήγε στον πόλεμο), τή πρόσωπο αυτό που είναι σά φεγγάρι και δεν έχει ίχνος από μουστάκι ή από γένια, μακραίνειξαφνικά και γίνεται σάν κολοκύθη. Ο Σουλπίκιος μένει άκίνητος με τή στόμα άνοιχτό.

— Μάκουσες, ξαναλέει ο θεός Βαρνάβας με τή βροντερή φωνή του, ή πρέπει να στα έξηγήσω με τή νι και με τή σίγμα για να τή νοιώσης; Προσοχή, θά σου έπαναλάβω ό,τι σου είπα και πλέον ού: Άύριο θά μ' ας έρθουν έδω τρία κοριτσάκια, οι άνεψιές μου, που θα περάσουν τις διακοπές τους στο κτήμα. Φρόντισε για όλα.

Ο Σουλπίκιος όμως άποτελούσε, αυτός και μόνος, δλόκληρο τή υπηρετικό προσωπικό του θείου Βαρνάβα, γιατί ο κύριός του έλεγε πως δεν ήθελε γυναίκες στο σπίτι του. Ο καιμένος ο νέος δεν ήταν τόσο άκαμάτης όσο τον θεωρούσε ο κύριός του, αλλά ήταν πολύ άργός και με μεγάλη δυσκολία κατάφερνε όλες τις δουλειές του σπιτιού. Είχε πραγματικό τάλαντο για τή μαγειρική, πράγμα που ήταν τή σπουδαιότερο για τον κύριό του, κι' έκτός απ' αυτό, ήταν άρκετά καλός για περιβολάρης και έντελώς άνάξιος για καμαριέρης.

Και γι' αυτό τον λόγο όποιος πήγαινε στο άριστο τμήμα του κτήματος θά έβρισκε πάντοτε ένα θαυμάσιο γεύμα, ένα περιβάλλι περιποιημένο, και ένα σπίτι γεμάτο σκόνη και άκαταστασία.

Τό πράγμα μπορούσε να διορθωθή, γιατί ο Σουλπίκιος κι' ή Πουλχερία δεν

«Έπτά παιδιά έχουν γεμίσει τή δενδροστοιχία». (Σελ. 375, στ. β.)

τη πήγαιναν μεταξύ τους τόσο κακά όσο οι κύριοί τους, και παρ' όλο που ή γριά όπτηρέτρια βασάνιζε καμιά φορά τή γεαρό συνάδελφό της με τις έπιπλήξεις της, είχε όμως και μεγάλη διάθεση να τή βοηθήση.

Άλλά ο κύριος Βαρνάβας ήταν άδιάλλακτος. Κι' έτσι ο Σουλπίκιος έπρεπε να περιουσιθή στα δικά του φώτα μόνος, και μόλις άκουσε τις διαταγές του κυρίου του, τάχασε δλωσδίλου.

Άλλά κι' ένας άλλος πιδ έπιδέξιος απ' αυτόν θά τή έχανε έπίσης. Τρία κοριτσάκια σ' ένα σπίτι που δεν κάθονταν παρά μονάχα άνδρες!

Από άλλο μέρος του τόχου, ένα παρόμοιο ζήτημα είχε βάλει σε μαυρες σκέψεις τούς λοιπούς κατοίκους του σπιτιού. Τέσσερα άγόρια σ' ένα σπίτι που κατοικούσαν μονάχα γυναίκες!

Κανένας δεν μπόρεσε να κοιμηθή εκείνο τή βράδυ στις Καστανιές. Τήν άλλη μέρα, ο παπάς βρισκόταν πρωτ-πρωτ στο σταθμό, γιατί οι δυο φίλοι του είχαν δεχθεί με μεγάλη ευχαρίστηση τήν πρότασή του. Χωρίς καμιά δυσκολία άναγνώρισε άνάμεσα στους ταξιδιώτες, που άλλωστε ήταν πολύ λίγοι, τή τέσσερα άγοράκια που τή συνόδευε μια ήλικιωμένη κυρία, και τή τρία κοριτσάκια που τή συνόδευε μια άδελφή του έλέους.

Ο παπάς παίρνει τή δρόμο που οδηγεί στις Καστανιές και μπαίνει έπί κεφαλής της πομπής. Η Πουλχερία παίρνει τή δυο μικρότερα παιδιά απ' τή χεράκι, κι' ο Σουλπίκιος σπρώχνει τή καροτσάκι με τις βαλίτσες.

Ο κύριος Βαρνάβας είναι καθισμένος στον άριστο παράγο τής εισόδου. Η θειά Άγλαία στον δεξιό. Χαιρετίσθηκαν κι' ύστερα, χωρίς να κοιτάξη ο ένας τήν άλλον, κάθονται και περιμένουν.

Πέρα στον κατάλευκο δρόμο έμφανίζονται τελοσπάντων οι ταξιδιώτες. Είναι πολύ ζωηροί και πολύ εύθυμοι, τόσο εύθυμοι και τόσο ζωηροί, που ο έφημέριος άρχίζει κάπως να γήουσει. Είναι δυνατό τέτοια διαβολάκια σάν κι' αυτά να είναι οι βοηθοί που τού έστειλε ή θεία Πρόνοια;

Η μεγάλη καγκλωπή πόρτα του κτήματος φάνηκε. Χωρίς να περιμένουν τόν παπά, όλα τή παιδιά όρμουν με γέλια και με φωνές.

Θεέ μου, τί είναι αυτό; άναστενάζει ή θεία Άγλαία. — Καλέ, αυτό είναι σωστό στρατεύμα! φωνάζει ο θεός Βαρνάβας. Εγώ δεν περιμένω τέσους.

Η όποδοχή όμως αυτή δεν κόβει δόλου τήν όρμή του στρατεύματος. Έπτά παιδιά έχουν γεμίσει τή δενδροστοιχία. Μπροστά πηγάλνει ένα ύρατο άγοράκι δώδεκα έτών με πρόσωπο άποφασιστικό. Φορεί ναυτικά κι' έχει ένα ναυτικό κούκκο στο κεφάλι. Πίσω του έρχονται δυο άλλα άγοράκια, ντυμένα κι' αυτά τή ίδιο, με μάγουλα τριανταφυλλένια κάτω από τή ναυτικά σκουφάκια τους. Ύστερα έρχονται δυο κοριτσάκια καλοντυμένα. Κρατιούνται απ' τή χέρι κι' είναι ντροπαλά, και πίσω τους, γαντζωμένα απ' τήν ποδιά της Πουλχερίας, ακόμη έσ' άγοράκι κι' ακόμη ένα κοριτσάκι, που άποτελούν πιστές μικρογραφίες τών μεγάλων.

Καλημέρα, θειά Άγλαία, λέει μια φωνή. Κι' όλοι μαζί έπαναλαμβάνουν: — Καλημέρα, θειά Άγλαία. — Καλημέρα, θεία Βαρνάβα, λέει ο άρχηγός τού στρατεύματος.

Και τή στρατεύμα δλόκληρο, λέει με μια φωνή: — Καλημέρα, θεία Βαρνάβα. Κι' έπειτα, προτού να λάβουν οι δυο γέροι καιρό να συνέλθουν, τή μεγαλύτε-

ρα παιδιά τούς πλησιάζουν και τούς φιλούν, και τή μικρότερα τούς μιμούνται. Ένας σωστός κατακλυσιμός από φιλική πέφτει στα τριχωτά μάγουλα τού ενός και στα ζαρωμένα της άλλης.

Μα έγω δεν είμαι θεός σου, διαμαρτύρεται ο κ. Βαρνάβας, με φωνή λιγότερο άγρια από τή συνηθισμένη. — Δεν είμαι θειά σου, παιδί μου, λέει με γλυκύτητα ή θειά Άγλαία στο χαριτωμένο κοριτσάκι που της χαμογελά.

Πώς γνωρίζονται μεταξύ τους τή παιδιά αυτά; ρωτούν κι' οι δυο εξάδελφοί έκπληκτοι. Στην έρώτηση αυτή μια μόνο άπάντηση δίνεται ρητή και κατηγορηματική! — Είστε ο θεός Βαρνάβας κι' ή θεία Άγλαία.

Κι' οι άνεψιοί της μ' ας κι' οι άνεψιές τού άλλου έχουν τήν βεβαιότητα ότι άνήκουν στην ίδια οικογένεια, κι' ότι ο θεός τους κι' ή θεία τους ζούν με τήν πιδ μεγάλη θμόνοια κι' άγάπη σάν τή πιδ αγαπημένα αδέρφια.

Τή χοντρά φρύδια τού θείου άρχίζουν κιόλας να ζαρώνουν, ή θειά άρχίζει να άγηουσει, άλλ' εύτυχώς έπευδαίνει ο παπάς που είχε μένει τελευταίος, κι' έξηγει τή πράγματα. Χάρης σε μια καλή σύμπτωση, έτυχε τή παιδιά κατά τή τελευταίο τμήμα τού ταξιδιού τους να ταξιδέψουν στο ίδιο βατόν. Οι κυρίες που τή συνόδευαν, γνωρίστηκαν μεταξύ τους και, κατά τήν συνομιλία τους, άνακάλυψαν μ' έκπληξη ότι οι προστατευόμενοι τους διευθύνονταν στο ίδιο μέρος. Έτσι τή παιδιά συμπέραναν χωρίς κανένα διασταγμό ότι ήταν εξαδέλφια, κι' έφθασαν ως τή τέλος τού ταξιδιού ένθουσιασμένα για τήν γνωριμιά τους και βέβαια πως θά περνούσαν τις πιδ θαυμάσιες διακοπές.

Άλίμονο, άλίμονο! Ο θεός Βαρνάβας διαλύει τήν ύραία αυτή αταπάτη. (Ακόλουθε)

ΓΕΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ALPHONSE DAUDET

Ο ΠΙΤΣΙΡΙΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Οι άλλοι όμως δεν ήταν φιλόσοφοι, και τα τρία μαντηλάκια τους κουνιόνταν θλιβερά καθώς το πλοίο απομακρυνόταν με τον ασθματικό κρότο της μηχανής. Ο μικρός μας φίλος σεργιανούσε πάνω-κάτω στο κατάστρωμα, με τα χέρια στις τσέπες, σφριζώντας σιγά-σιγά και παρακολουθώντας με τσιμπημένο βλέμμα το πλοίο.

Μια στιγμή, καθώς βηματίζε, σκόνταψε σε μια κουλούρα σχοινι κοντά στην καμπίνα, και τότε γέλασε:

— Τι άσταιος που θα ήμουν, σκέφθηκε, να κουβαλώ μαζί μου πάντα το μεγάλο εκείνο κλουβί με τον παπαγάλο!

Τώρα πια ήταν, βλέπετε, μεγάλος.

Η πρώτη φροντίδα του Πιτσιρίκου, μόλις έφτασε στον τόπο του, ήταν να πάει στο Πανεπιστήμιο, να βρη τον κ. καθηγητή.

Ο κ. καθηγητής, ο φίλος του κ. Έσσετ, ήταν ένας ύψαιος γέρος, ψηλός κι ευκίνητος, που δεν έμοιαζε διόλου για δάσκαλος. Υποδέχτηκε τον μικρό φίλο μας με πολλή καλοσύνη. Κι' όμως, όταν πρωτομπήκε και τον είδε, δε μπόρεσε να συγκρατήσει την έκπληξή του.

— Μπιά! είπε. Τι μικρός που είναι!

Ο Πιτσιρίκος φοβήθηκε στα όσωτά. «Έχει γούστο να μη με θέλουν!» σκέφθηκε. Εύτυχως, ο κ. καθηγητής τον φώναξε κοντά του, σά να μάντεψε τί γινόταν στο μυαλό του.

— Πλησίασε, παιδί μου... «Όσοι θα σε κάνουμε επιμελητή; Στην ηλικία σου και με το ανάστημα που έχεις, θα είναι δύσκολο επάγγελμα. Ωστόσο, αφού είναι ανάγκη να διοριστείς, θα το κανονίσω το ζήτημα... Θα σε στείλω στο κολλέγιο του Σαρλάντ, κάμποσα χιλιόμετρα μακριά από δω, σ' ένα όρεινό μέρος... Έχει θά μάθει τη ζωή, θα μάθει το επάγγελμα, θα μεγαλώσεις, θα βγάλεις γένεια. Κι' ύστερα βλέπουμε!

Μιλώντας ολοένα, ο κ. καθηγητής έγραφε στον διευθυντή του λυκείου του Σαρλάντ μια συστατική επιστολή. Αφού τελείωσε, έδωσε το γράμμα στον Πιτσιρίκο και τον παρακάλεσε να φύγει την ίδια μέρα. Τούδωσε και μερικές σοφές συμβουλές και τον ξέσγαλε μ' ένα φιλικό μπατσάκι ως τη σκάλα.

Πετάει δλος τώρα ο Πιτσιρίκος. Κατεβαίνει τέσσερα-τέσσερα τα σκαλιά και τρέχει να πάρει τη θέση του στο σχολείο του Σαρλάντ.

Το λεωφορείο φεύγει τ' απόγεμα. Ο Πιτσιρίκος κάνει έναν περίπατο, να τον ιδούν οι πατριώτες. Ύστερα σκέπτε-

ται πώς κάτι πρέπει να τσιμπήσει κι' αναζητά κανένα εστιατόριο κατάλληλο για το πουγγί του... Να ένα καθαρό, που αστράφτει, με καινούργια επιγραφή.

«Εστιατόριον ο Γύρος της Γαλλίας». Με κάποιο διαταγμό (είναι βλέπετε η πρώτη φορά που μπαίνει σ' εστιατόριο) σπρώχνει την πόρτα.

Το εστιατόριο είναι άδειανό. Τοίχοι ασβεστομένοι, σέκα τραπέζια και στο τεζάκι ένας χοντρός άνθρωπος, που διαβάζει εφημερίδα, μισοκοιμισμένος.

— Κάνεις εδω; φωνάζει ο Πιτσιρίκος χτυπώντας το τραπέζι με τη γροθιά, σαν παλιός πελάτης.

Ο χοντρός από το τεζάκι δεν ξυπνά με τόσο μικρό χτύπο. «Αλλ' από το βάθος, από το παραμάγκι, τρέχει η νοικοκυρά... Και καθώς βλέπει τον πελάτη που της έστειλε ο άγγελος της Τύχης, άφινει με δυνατή φωνή:

— Χριστός και Παναγιά! Ο κύριος Δανιήλ!

— Άνγού! Κυρά Άνγού μου! άπαντά ο Πιτσιρίκος, και την άγκαλιάζει και τη φιλεί.

Μάλιστα λοιπόν! Είναι η κυρά Άνγού, άλλοτε μαγειρίσα στο κυριό Έσσετ, που παντρεύτηκε τώρα με τον Ζάν Περόλ, το χοντρό αυτό που ροχαλλίζει στο τεζάκι... Τι χαρά, που βλέπει τον κ. Δανιήλ! Πώς τον σφίγγει, πώς τον πνίγει στην άγκαλιά της!

Τη στιγμή αυτή ξυπν' κι' ο νοικοκύρης. Σαφνίκεται στην άρχή, αλλά όταν η Άνγού του εξηγεί, κοκκινίζει από τη χαρά του και τσακίζεται να περιποιηθεί τον κ. Δανιήλ Έσσετ.

— Έχετε φάει, κύριε Έσσετ;

— Όχι. Άκριβώς ή πείνα μ' έφερε δω.

Θεέ μου και Κύριε! Ο κ. Δανιήλ δεν έχει φάει! Η κυρά Άνγού τρέχει στην κουζίνα, ο Ζάν Περόλ τρέχει στο υπόγειο.

Σε μια στιγμή, το τραπέζι είναι στρωμένο, ο Πιτσιρίκος δεν έχει παρά να καθήσει να ευχαριστηθεί. Αριστερά του η κυρά Άνγού του κόβει φιλά ψωμάκια, δεξιά του ο Ζάν Περόλ του ρίχνει κρασί. Ο Πιτσιρίκος είναι εύτυχισμένος, τρώγει και διηγείται στους φίλους του πώς βρήκε θέση στο κολλέγιο, ενώ η κυρά Άνγού καμαρώνει με τα σωστά της, που ο κ. Δανιήλ εργάζεται τώρα και κερδίζει το ψωμί του.

Ο Ζάν Περόλ δεν έχει και τόσο ενθουσιασμό, γιατί το βρίσκει πολύ φυσικό ότι ο κ. Δανιήλ θα βγάλει μόνος του το ψωμί του. Ο Ζάν Περόλ είχε πιάσει δουλειά από πολύ μικρός και δε

στοιχίζε ούτε λεφτό στο σπίτι του. Αλλ' λα φυλάει βέβαια τις σκέψεις του για τον έαυτο του. Πώς να συγκρίνει κανείς ένα Ζάν Περόλ μ' ένα Δανιήλ Έσσετ; Η Άνγού θα χαλούσε τον κόσμο απ' το κακό της.

Περνούν δυό ώρες μ' αυτές τις φλυαρίες, Σαφνικά ο Πιτσιρίκος σηκώνεται να φύγει...

— Από τώρα; λέει με λύπη η κυρά Άνγού.

Ο Πιτσιρίκος ζητεί συγγνώμη, γιατί πρέπει να συναντήσει κάποιον πρόσωπο, κάποιον σπουδαίο πρόσωπο, πριν φύγει. Κρίμα! Είχαν τόσα να πουν άκρμα, άλλ' αφού είν' ανάγκη να ιδει κάποιον σπουδαίο πρόσωπο, δεν τον κρατούν.

— Καλό ταξίδι, κύριε Δανιήλ! Ο Θεός μαζί σας, άφεντικό!

Κι' ο Ζάν Περόλ με τη γυναίκα του συνοδεύουν το μικρό μας φίλο ως τη μέση του δρόμου.

Λοιπόν ξέρετε ποιός είναι ο κάποιος που πρέπει να συναντήσει ο φίλος μας πριν φύγει; Είναι το εργοστάσιο, το εργοστάσιο που τόσο τ' αγαπούσε και τόσο τ'όκλαψε... Ο κήπος, τα πλατάνια, η στέρα, όλοι οι παλιοί του φίλοι, οι χαρές της παιδικής του ηλικίας.

Τα μεγάλα πλατάνια που μοιάζουν σά να ψηλώνουν για να κοιτάξουν από πάνω από το φράχτη, του κάνουν νόημα από μακριά και κουνούν τα κλαριά τους τένα με τάλλο, σά να λένε μεταξύ τους: Να ο Δανιήλ! Γύρισε πίσω ο Δανιήλ! Αλλά καθώς έφτασε κοντά, μένει σαν αποσοβλωμένος. Πελώριοι γκρίζοι τοίχοι, χωρίς καμμία ροδοδάφνη να ξεπρόβάλλει από πάνω. Πουθενά παράθυρο, πουθενά φεγγίτης. Μόνο ένας σταυρός από πάνω από την πόρτα και μια λατινική επιγραφή.

Θεέ μου! Το εργοστάσιο δεν είναι πια εργοστάσιο. Έχει γίνει μοναστήρι για καλογριές κι' άνδρας δε μπαίνει ποτέ εκεί μέσα.

Ε.

Το πρώτο μάθημα

Το Σαρλάντ είναι μια μικρή πόλη χτισμένη μέσα σε μια κοιλάδα, που τα βουνά την περισφιγγουν απ' όλες τις μεριές σά μεγάλα τείχη. Με τα λιπούρια, ο τόπος είναι καμίνι. Με το βοριά, είναι σωστό φυγείο.

Το βράδυ που έφτασα, ήταν βοριάς. Άν και καλοκαιρι, το κρύο ήταν διαπεραστικό. Οι δρόμοι μαύροι κι' έρημοι. Εξόθδς μόλις κατέβηκα από το λεωφορείο, ζήτησα να μου δείξουν το κολλέγιο, για να μη χάνω καιρό.

Ο άνθρωπος, που κουβαλούσε το δέμα μου, αφού πέρασε από δύο τρεις πλατείς και σιωπηλούς δρόμους, σταμάτησε μπροστά σ' ένα μεγάλο σπίτι όπου θάλεγε κανείς, ότι κάθε ζωή ήταν σωμαμένη από πολλά χρόνια.

— Έδω είναι, μου είπε και χτύπησε το πελώριο χτυπητήρι της πόρτας.

Ένας κρότος βαρδς άκούστηκε...

Η πόρτα άνοιξε μόνη της και μπήκαμε. Πλήρωσα τον άνθρωπο κι' έφυγε.

Ένας νυσταγμένος θυρωρός με ένα φανάρι στο χέρι με πλησίασε τότε και μου είπε:

— Είστε καινούργιος;

Μ' έπαιρνε για μαθητή!

— Δεν είμαι μαθητής, του είπα. Έρχομαι για επιμελητής. Σας παρακαλώ να με οδηγήσετε στον κύριο διευθυντή.

Ο θυρωρός, ξαφνιασμένος κάπως, σηκωσε λιγάκι το κασέτο και με παρακάλεσε να περάσω στο σπιτάκι του να περιμένω. Ο διευθυντής με τα παιδιά ήταν στην εκκλησία και δε θάβγαιναν πριν άπδνα τέταρτο.

Μέσα στο σπιτάκι του θυρωρού, ένας γερδς άντρας με ξανθά μουστάκια έπιανε ρακί.

— Τι τρέχει, μπαρμπα-Κασσάν;

— Ο νέος επιμελητής, άποκρίθηκε ο θυρωρός δείχνοντάς με... Ο κύριος είναι τόσο κοντός, ώστε στην άρχή τον πέρασα για μαθητή.

— Η άλήθεια είναι, είπε ο άλλος, ότι έδω έχουμε μαθητές πολύ ψηλότερους από τον κύριο... Ο Βεγιόν λόγου χάρη.

— Κι' ο Κρουζά, πρόσθεσε ο θυρωρός.

— Κι' ο Σουμπερόλ, είπε ο άλλος.

Κι' εξακολούθησαν να συνομιλούν σιγανά, πίνοντας ρακί και κοιτάζοντάς με κάθε τόσο... Έξω σφύριζε ο βοριάς και τα παιδιά έψελναν στο εκκλησάκι.

Σαφνικά χτύπησε μια καμπάνα κι' άκούστηκε ποδοβολητό.

— Τελείωσε ή προσευχή, είπε ο θυρωρός και σηκώθηκε να σάς πάω στο διευθυντή.

Πήρε το φανάρι του κι' εγώ τον άκούλουθησα.

Το κολλέγιο μου φάνηκε άπέραντο. Άτελειωτο διάδρομοι, στοές, σκάλες με σιδερένια κάγκελα, όλα γέρικα, παλαιά, μαυρισμένα... Ο θυρωρός μου είπε ότι πριν από το 1789, το σχολείο ήταν ναυτική σχολή κι' ότι είχαν φοιτήσει εκεί όχτακόσιοι νέοι, όλοι παιδιά εύγενών.

Φτάσαμε στο γραφείο του διευθυντή κι' ο κ. Κασσάν χτύπησε σιγανά.

— Εμπρός! άκούστηκε μια φωνή.

Και μπήκαμε.

Στο βάθος του μεγάλου δωματίου, ο διευθυντής έγραφε στο φως μιας λάμπας με κατεδασμένο άμπαζούρ.

— Κύριε Διευθυντά, είπε ο θυρωρός, ήρθε ο νέος επιμελητής που θα πάρει τη θέση του κ. Σερριέρ.

— Καλά, είπε ο διευθυντής χωρίς να σαλέψει.

Ο θυρωρός ύποκλήθηκε και βγήκε.

Εγώ έμεινα όρθιος στη μέση του δωματίου, στριφογυρίζοντας το καπέλο μου στα χέρια μου.

Αφού τελείωσε το γράψιμό του, ο διευθυντής γύρισε σε μένα. Ήταν χλωμός και στεγνός, με δυό ψυχρά κι' άχρωμα μάτια. Έβαλε τα ματογυάλια του και σήκωσε το άμπαζούρ για να με ιδει.

— Καλέ, είναι παιδί! φώναξε αναπηδώντας στην πολυθρόνα του. Τι να το κάνουμε ένα παιδί!

Πάλι ο Πιτσιρίκος δοκίμασε δυνατό φόβο. Θα τον έδιωχναν άραγε και θα βρισκόταν στους δρόμους; Ίσα που βρήκα το θάρρος να δώσω το συστατικό γράμμα που είχα.

Ο διευθυντής το διάβασε, το ξαναδιάβασε, το δίπλωσε, το ξεδίπλωσε, το ξαναδιάβασε πάλι και τέλος μου είπε δυι χάρις στην εξααιρετικά θερμή σύσταση του κ. καθηγητή, θα με κρατούσε, μολονότι ή πολύ μικρή ηλικία μου τον έβαζε σε διαταγμούς. Ύστερα μου έκανε δλόκληρη άγρόρευση για τα νέα μου καθήκοντα και τα βαρύτατα χρέη που θα είχα. Μά εγώ δεν άκουγα τίποτα.

Πετούσα δλος από τη χαρά μου, που δε μ' έδιωχναν, αλλά με κρατούσαν... Μουρχόταν νάρπαξω το χέρι του διευθυντή και να το φιλήσω χίλιες φορές...

Δυνατός κρότος από σιδερικά σταμάτησε τις σκέψεις μου. Γύρισα κι' αντίκρυσά έναν ψηλόν άνθρωπο με κόκκινες φαβορίτες, που είχε μπει χωρίς νακούσσει. Ήταν ο γενικός έπόπτης.

Με κοίταζε με χαμόγελο, κρατώντας στα χέρια του μια άρμάθα κλειδιά από κάθε μέγεθος. Το χαμόγελο ήταν συμπληρωτικό, αλλά τα κλειδιά χτυπούσαν τόσο δυσάρεστα—φρίνκ! φρίνκ! φρίνκ!—ώστε σάς βεβαιώνω πως φοβήθηκα.

— Κύριε Βιό, είπε ο διευθυντής, ιδου ο αντικαταστάτης του κ. Σερριέρ! Ο κ. Βιό ύποκλήθηκε, χαμογελώντας ολοένα. Τα κλειδιά του όμως κουνούσαν, σά νάλεγαν: «Καλέ αυτός ο άνθρωπάκος νάντικαταστήσει τον κ. Σερριέρ! Καλέ τί λέτε! Είναι δυνατό!»

Ο διευθυντής κατάλαβε κι' αυτός τί έλεγαν τα κλειδιά και πρόσθεσε μ' έλαφρό διαταγμό:

Βέβαια, ο κ. Σερριέρ άφηνει δυσαναπλήρωτο κενό (έδω τα κλειδιά άφησαν ένα σωστό λυγμό...) Αλλά ελπίζω ότι ο κ. Βιό θα καθοδηγήσει το νέο επιμελητή, ώστε να μην αισθανθούμε και πολύ την έλλειψη του κ. Σερριέρ.

Χαμογελώντας ολοένα, ο κ. Βιό άπάντησε ότι θα έκανε ό,τι μπορούσε για να με καθοδηγήσει στα καθήκοντά μου, με κάθε προθυμία και συμπάθεια. Τα κλειδιά του όμως δεν έδειχναν καμμία συμπάθεια. Κουδούνιζαν σά να με

φοβέριζαν: «Άλοίμονο σε σένα, αν δεν θα είσαι τακτικός!»

— Κύριε Έσσετ, είπε στο τέλος ο διευθυντής, μπορείτε να πηγαίνετε. Αποφέ, καλύτερα, να μείνετε στο ξενοδοχείο και νάρθητε αύριο στις όκτω. Χαίρετε!

Ο κ. Βιό με συνόδευε ως την πόρτα. Εκεί μούδωσε ένα βιβλιάρκι.

— Είναι ο κανονισμός του σχολείου, μου είπε. Διαβάστε τον και σκεφθήτε.

Ύστερα άνοιξε την πόρτα και την ξανάκλεισε πίσω του, χτυπώντας τα κλειδιά του—φρίνκ! φρίνκ! φρίνκ!

Και βρέθηκα στο σκοτεινό διάδρομο χωρίς φως, ψηλαφώντας τους τοίχους για να βρω την έξοδο. Σαφνικά ένα φωτεινό σημείο φάνηκε νάρχεται προς το μέρος μου... Προχώρησα. Το φως μεγάλωσε, πέρασε στο πλάι μου, άπομακρύνθηκε, χάθηκε. Ήταν σαν όπτασία, γρήγορη και περιεργή.

Φαντασθήτε δυό σκιές, δυό σιλουέτες. Η μια ήταν γριά, ζαρωμένη, σκυφή, με κάτι πελώρια γυαλιά, που της σκέπαζαν το μισό πρόσωπο. Η άλλη ήταν ένα κοριτσάκι, λιγνό κι' ευκίνητο, με κάτι λαμπερά μαύρα, πολύ μαύρα μάτια. Η γριά κρατούσε μια λάμπα, τα μαύρα μάτια δεν κρατούσαν τίποτα. Αλλά καθώς πέρασαν, τα έβυπνα μαύρα μάτια με κοίταξαν περιεργα, πολύ περιεργα. Κι' εγώ στάθηκα και κοίταξα σαστισμένος τις δυό αυτές σκιές, ως που χάθηκαν πιά στο σκοτάδι των διαδρόμων.

Εύτυχως ο άνθρωπος με τα μουστάκια ήταν άκόμη στο θυρωρείο και δε χτύπησε να με οδηγήσει σ' ένα καλό και φτηνό ξενοδοχείο. Στο δρόμο μου είπε πως τον έλεγαν Ροζέ, πως ήταν καθηγητής του χορού, της ίππασίας, της ξιφασκίας και της γυμναστικής στο λύκειο Σαρλάντ, κι' ότι είχε όπηρετήσει άλλοτε στο ίππικό της Αφρικής. Τον συμπάθησα άμέσως, γιατί τα παιδικά εύκολα συμπάθουν τους στρατιωτικούς. Χωριστήκαμε στο ξενοδοχείο, με την ύπόσχεση να γίνουμε καλοί φίλοι.

Και τώρα θα εξομολογηθώ κάτι στον άναγνώστη μου.

Όταν ο Πιτσιρίκος έμεινε μόνος στο ψυχρό αυτό δωμάτιο, μπροστά στο άγνωστο και πρόστυχο αυτό κρεβάτι του ξενοδοχείου, μακριά απ' όσους αγαπούσε, ή καρδούλα του ξέσπασε πιά κι' έκλαψε ώρα πολλή. Πόσο άδύνατο κι' άβοήθητο ένοιωσε τώρα τον έαυτο του μπροστά στη ζωή!

Είδα άνάμεσα στα δάκρυά του όλους τους δικούς του σκορπισμένους έδω και κει, το σπίτι τους κλεισμένο, την οικογένειά του χαλασμένη. Και τότε, μέσα στη θλίψη του, πήρε μιάν άπόφαση, μια μεγάλη άπόφαση, που έμελλε να οδηγήσει τα βήματά του σ' όλη του τη ζωή: να ξαναφτιάξει το σπίτι αυτό, που ή δυσ-

τυχία κι' η φτώχεια τὸ εἶχε τόσο σκληρὰ διαλύσει.

Υστερα, περήφανος γιὰ τὴ μεγάλη ἀπόφασή του, πήρε θάρρος, σκούπισε τὰ δάκρυά του καὶ βάλθηκε νὰ διαδώσει τὸν κανονισμό, ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ὁ κ. Βιό. Ἦταν σωστὸ σύγγραμμα, μὲ μεθοδικὴ διαίρεση σὲ τρία μέρη:

- 1. Καθήκοντα τοῦ ἐπιμελητοῦ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους του.
- 2. Καθήκοντα τοῦ ἐπιμελητοῦ πρὸς τοὺς συναδέλφους του.
- 3. Καθήκοντα τοῦ ἐπιμελητοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς του.

Ὅλα τὰ πρόβλεπε ὁ κανονισμὸς, δὲν ἔλειπε καμμιά δὴγία, ποὺ θὰ χαινε νὰ χρειαστεῖ στὸ δάσκαλο καὶ στὸ στάδιό του. Ὡστόσο ὁ Πιτσιρίκος, μ' ὅλο τὸ σεβασμὸ ποὺ εἶχε γιὰ τὸ ἔργο τοῦ κ. Βιό, δὲ μπόρεσε νὰ τὸ διαβάσει ὡς τὸ τέλος, καὶ ἀκριβῶς στὸ ἠραιότερο μέρος (ἦταν ἕνας πανηγυρικὸς τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος) ἔγειρε κι' ἀποκημήθηκε.

Ἦταν πολὺ ἀσχημὸς ὁ ὕπνος ποὺ ἔκανα. Χίλια δυὸ φανταστικὰ ὄνειρα τάρραξαν τὸν ὕπνο μου αὐτόν. Πότε τὰ τρομερὰ κλειδιά τοῦ κ. Βιό, πότε τὰ μεγάλα ματογυάλια τῆς γριᾶς ποὺ ἦταν σὰ φάντασμα, καὶ στὸ πλάι τῆς τὰ δυὸ λαμπερὰ μαύρα μάτια ποὺ μὲ κοίταζαν περιεργα.

Τ' ἄλλο πρωτὶ στίς ὀχτῶ, ἔφτασα στὸ κολλέγιο. Ὁ κ. Βιό, ἔρθιος στὴν πόρτα, ἐπιθεωροῦσε τοὺς ἐξωτερικοὺς ποὺ ἔμπαιναν. Μὲ υποδέχθηκε μὲ τὸ φιλικώτερο χαμόγελο.

Περιμένετε, μοῦ εἶπε. Τώρα νὰ μποῦν τὰ παιδιά, θὰ σὰς παρουσιάσω στοὺς συναδέλφους σας.

Περίμενα πλάι στὸν κ. Βιό κι' ἔκανα βαθιῆς χαιρετούρες στοὺς κ. κ. καθηγητῆς, ποὺ ἔφταναν ἕνας-ἕνας. Ἀπ' ὅλους, ἕνας μόνον μὲ χαιρέτησε. Ἦταν παπᾶς, καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας, λιγάκι «παράδοξος» ἀνθρώπος ὅπως μοῦ τὸν εἶπε ὁ κ. Βιό. Ἐγὼ τὸν συμπάθησα ἀμέσως, τὸν παράδοξο αὐτόν τύπο.

Χτύπησε τὸ κουδούνι, οἱ τάξεις ἦταν γεμάτες. Τέσσερες πέντε νέοι, εἰκοσιπέντε ὡς τριάντα χρόνων, πλησίασαν τὸν κ. Βιό. Φαίνεται πὼς εἶχε στείλει νὰ τοὺς φωνάξουν.

Κύριοι, τοὺς εἶπε, σὰς παραυσιάζω τὸν κ. Ἐσέτ, τὸ νέο σας συνάδελφο.

Κι' ἔκαμε μιά ὑπόκλιση κι' ἔφυγε, χαμογελώντας πάντα καὶ κουδουνίζοντας τὰ κλειδιά του.

Κοιταχτήκαμε μιά στιγμή μὲ τοὺς συναδέλφους, χωρὶς νὰ ποῦμε τίποτα. Ὁ μεγαλύτερος ἀπ' αὐτούς, ὁ κ. Σερριέρ, ποὺ ἔμελλε νὰ γίνω ἀντικαταστάτης του, ἀποφάσισε τέλος νὰ μιλήσει:

Δὲν ἔχουμε τὸ ἴδιο μπόι μὲ τὸ διάδοχό μου! εἶπε γελώντας.

Ἐλάσαν ὅλοι, γέλασα κι' ἐγώ. — Αὐτὸ ἔμεις δὲν ἔχει νὰ κάνει, ἐξακολούθησε ὁ κ. Σερριέρ καὶ μούδιωσε τὸ χέρι. Ἐλάτε μαζί μου, κύριε συνάδελφε, νὰ σὰς προσφέρω κάτι καὶ νὰ γνωριστοῦμε...

Καὶ μὲ πήρε ἀπὸ τὸ μπράτσο καὶ μὲ τράβηξε ἔξω.

Τὸ καφεῖνο Μπαρμπετ, ὅπου πήγαμε ὅλοι οἱ συνάδελφοι, ἦταν στὴν πλατεῖα τοῦ φρουραρχείου καὶ σύχναζαν ἐκεῖ οἱ ὑπαξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς. Τὰ πιάτρα ἦταν γεμάτα ἀπὸ κασκέτα.

Μὲ σύστησαν καὶ μὲ υποδέχτηκαν ὅλοι μὲ καλοσύνη. Γρηγόρη, ὅμως μὲ λησμονησαν στὴ γωνιά μου, γιατί αὐτοὶ εἶχαν δικές τους κουβέντες. Σὲ λίγο ὁ Σερριέρ ἦρθε πάλι κ' ἐντά μου νὰ μοῦ κρατήσει συντροφιά. Εἶχε στὸ στόμα μιά πίπα. Κι' εἶδα, ὅτι ὅλοι οἱ συ-

νάδελφοι κάπνιζαν μ' εὐχαρίστηση πίπες. — Δουπόν, συνάδελφε, εἶπε ὁ χοντροὺς Σερριέρ, τυχερὸς εἶσαι ποὺ ἀρχίζεις τὸ στάδιό σου στὸ Σαρλάν... Ἐδῶ θὰ βρῖσκεις πάντα ρακὶ πρώτης τάξεως. Καὶ στὸ «κουτί» δὲ θὰ κακοπερνᾶς.

Τὸ «κουτί» ἦταν τὸ σχολεῖο.

— Θὰ σὲ βάλουν στὰ μικρὰ, σὲ κάτι μωρουδέλια. Δὲν εἶναι δύσκολη δουλειά. Ὁ διευθυντῆς εἶναι καλὸς, οἱ συνάδελφοι παιδιά μὲ καρδιά! Μόνον τὴ γριά νὰ φοβάσαι καὶ τὸν κ. Βιό.

— Ποιὰ γριά; ρώτησα ἀναπηδώντας.

— Ἔνοια σου, θὰ τὴ γνωρίσεις. Θὰ τὴ συναντήσεις νὰ τριγυρνᾷ στὸ σχολεῖο, μὲ τὰ φριχτὰ νῆς ἐκεῖνη ματογυάλια. Εἶναι ἡ αἰκονόμος τοῦ σχολεῖου—ποὺ ὁ διάβολος νὰ τὴν πάρει! Καμμιά μέρα θὰ μᾶς ἀφήσει νὰ πεθάνουμε τῆς πείνας... (Ἀκολουθεῖ)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ (Ἐθνικὸν Ἀριστέιον Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν)

ἘΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ μὲ σκίτσα τῆς δ. ΛΙΔΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

1. Τὰ χρυσόψαρα

Μ' ἕνα ἄμορφο καὶ γοργὸ καΐκι, ποὺ ἔδωξαν κιάλα «Δελφίνι» καὶ ποὺ ὁ καπετάνιος του ἦταν πατριώτης καὶ φίλος τοῦ Πανάγαρη, — ἀπὸ τὴν Κέρκυρα θὰ περνοῦσαμε στὴ Λευκάδα.

Ὁ θιασάρχης μᾶς εἶπε γίνε καλά ἀπὸ τὴν πρώτη ἐκείνη προσβολὴ τῆς ἀρρώστειας του. Εἶχε ξαναβρεῖ μέλισσα καὶ λίγη ἀπ' τὴν παλιά του ἔρεξη κι' εὐθυμία. Καί, γιὰ νὰ πλουτίσει μ' ἕνα «νουμεράκι» τὸ φτωχὸ τώρα θιασό του, ἀγόρασε δυὸ χρυσόψαρα, ποὺ ἔτυχε νὰ βρῆ στὴν Κέρκυρα, καὶ... τὰ γύμνασε.

Τὰ γύμνασε; τί; πῆτε. Καὶ πῶς; Καὶ γιὰ νὰ κάνουν τί;

Ἀξίζει νὰ σὰς τὸ πῶ, γιὰ νὰ ἰδῆτε πῶς γυμνάζονται καμμιά φορὰ κάτι νὰ κάνουν καὶ ζῶα, ποὺ καμμιά συνεννόηση δὲν ἔχουν μὲ τὸν ἄνθρωπο.

Ὁ Πανάγαρης λοιπὸν ἔβαλε τὰ δυὸ ἐκεῖνα χρυσόψαρα σ' ἕνα γυάλινο, μακροῦλό, τετράπλευρο βάζο, — σέφραμα-κεῖο, μοῦ φαίνεται, τὸ πέτυχε. — γεμάτο νερὸ. Μέσα στὴ μέση, ἔβαλε ἕνα καθαρὸ γυάλι, ἔρθιο κατὰ πλάτος, κι' ἔτσι χώρισε τὸ βάζο σὲ δυὸ. Ἀλλὰ χωρὶς καὶ τὰ χρυσόψαρα γιὰτί τὸνα τὰ φῆσε νὰ κολυμπᾷ στὸ ἕνα μέρος τοῦ βάζου, καὶ τ' ἄλλο σ' ἄλλο.

Τότε γινόταν αὐτό: τὰ χρυσόψαρα δὲν ἔδλεπαν πῶς στὴ μέση ὄπρηξε ἕνα γυάλινο χώρισμα. Ἐφταναν, κολυμπώντας μὲ φόρα, ὡς ἐκεῖ χτυποῦσαν τὴ μύτη τους. «Ἐτρωγαν τὰ μούτρα τους» ὅπως ἔλεγε ὁ Πανάγαρης, κι' ἀπότομα γυρίζαν πίσω. Κι' αὐτὸ τὸ πάθαιναν κάθε στιγμή, ἐπὶ δυὸ, τρεῖς... ἔβρω κι' ἐγὼ πόσες ὥρες;

Ἐπιτέλους, τόμαθαν, τὸ συήθισαν. Κι' ἄμα ἔφταναν ὡς τὴ μέση, πρὶν χτυπήσουν στὸ γυάλι, ἔκαναν φρόνιμα μιά τακτικὴ κι' ὠραία μεταβολή. Ὁ Πανάγαρης τ' ἀφῆσε λίγο ἀκόμα νὰ τὸ συνηθίσουν κι' αὐτό, κι' ἔπειτα τί ἔκαμε; Ἐβγαλε τὸ γυάλι ἐκεῖνο ἀπὸ τὸ βάζο. Τὰ χρυσόψαρα ἔμεις, ποὺ δὲν ἔδλε-

«Αγόρασε δυὸ χρυσόψαρα καὶ τὰ γύμνασε...» (Σελ. 378, στ. β')

παν τίποτα, ἐνόμιζαν πὼς ὑπάρχει ἀκόμα ἐκεῖνο τὸ ἀόρατο διάφραγμα. Κι' ἔταν, ξεκινώντας ἀπὸ τὰ δυὸ ἀντίθετα ἄκρα, ἔφταναν ὡς τὴ μέση τοῦ βάζου, ἔκαναν πάλι μιά τακτικὴ κι' ὠραία μεταβολή, σὰ δυὸ ἔχθροι ποὺ ἀπαντιώνται στὸ δρόμο καὶ γυρίζουν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο τὴ ράχη.

Τελείωσε! τὰ χρυσόψαρα ἦταν γυμνασμένα. Ὁ Πανάγαρης τὰ παρυσίαζε στὸ καινὸ καὶ, τὴ στιγμή ποὺ τὰ βλεπε νὰ πλησιάζουνται, τοὺς φώναζε δυνατὰ «μεταβολή!» Φυσικά, οἱ ἄνθρωποι ποὺ τὰ ἔδλεπαν τότε νὰ γυρίζουν ἔτσι ἀπότομα, ἐνόμιζαν πῶς τὰ ψάρια ἄκουγαν τὴν προσταγὴ του!

Ἔτσι ἀπάνω-κάτω, παιδιά μου, γυμνάζονται κι' ὅλα τὰ ζῶα, ποὺ βλέπουμε στὰ Ζωοθέατρα καὶ στὰ Ἱπποδρόμια. Ὁ γυμναστής, μ' ἕνα τέχνασμα, τ' ἀναγκάζει νὰ μεταβινοῦν καὶ νὰ κύνουν κάτι τί μηχανικά κι' ἀσυναίσθητα. Γιατί κι' ὁ Μαυροῦκος ἀκόμα, ὁ τόσο ἔξυπνος σκύλος μᾶς, ἀμφιβάλλω ἂν θὰ εἶχε τέλεια συναίσθηση τοῦ τί ἔκανε ἔταν π. χ. λάβαινε μέρος στὴν κωμωδία μᾶς. Τί διαφορά ἀπ' αὐτὴ τὴ γύμναση ὡς ἐκείνη ποὺ ἔκανε σὲ μᾶς, «τὰ λογικὰ ζωντανά του» ὁ Πανάγαρης, ἔταν μᾶς μάθαινε τὰ τραγούδια μᾶς, τοὺς χοροὺς μᾶς καὶ τὰ μέρη μᾶς στὴν κωμωδία!

Πήγαμε λοιπὸν, κουβαλώντας καὶ τὸ βάζο μὲ τὰ χρυσόψαρα, στὴ Λευκάδα. Εἶν' ἕνα νησί πολὺ μικρότερον ἀπὸ τῆλλα ποὺ εἶχαμ' ἐπισκεφθεῖ στὸ Ἴόνιο. Ἡ μικρότη του ὁμῶς δὲν τὸ ἐμπόδιζε νὰ γεννηθῆ ἕναν ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους μᾶς ποιητῆς, τὸν Ἀριστοτέλη Βαλαωρίτη. Ἐνα νησάκι ἀπέξω ἀπ' τὴ Λευκάδα, ὀνομάζεται Μαδουρή. Ἐκεῖ, σὲ μιά ὠραία βίλλα, καθόταν ὁ ποιητῆς, κι' ἐκεῖ βέβαια θάγραφε τὸ πoίημά του στὸν Πατριάρχη, ποὺ ὅλα τὰ παιδιά τὸ ξέραμε ἀπέξω:

Πῶς μᾶς θυρεῖς ἀκίνητος; Ποῦ τρέχει ὁ λογισμὸς σου;

Ἡ Ζάκυθος, ἡ Κεφαλλονία, ἡ Κέρκυρα, εἶναι τριγυρισμένες ἀπὸ μεγάλη θάλασσα. Ἡ Λευκάδα ὁμῶς ἔχει. Ἐνα στεγνὸ, — μιά θαλασσένια λουρίδα, — τὴ χωρίζει ἀπὸ τὴ μεγάλη στεριά, ποὺ τὸ περνᾷ κανεὶς μ' ἕνα γεφύρι. Ὁ Πανάγαρης μάλιστα μᾶς εἶπε, πῶς τὸν παλιὸ καιρὸ τὸ νησί ἦταν ὀλωθεδίολον ἐνωμένο μὲ τὴν Ἀκαρνανία, ὅπως ἦταν κι' ἡ Πελοπόννησος μὲ τὴ Στερεά. Ἀλλὰ ὅπως ἔκοψαν τὸν ἰσθμὸ τῆς Κορίνθου καὶ τὸν ἔκοψαν πορθμὸ, ἔτσι, τὸν παλιὸ καιρὸ, ἔκοψαν καὶ τὸν ἰσθμὸ τῆς Λευκάδας.

Μὰ κι' ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος, ἡ θάλασσα δὲν εἶναι τόσο πλατειά. Δυὸ βήματα ἀπέχει ἡ Ἠπειρο, — ποὺ στὴν Κέρκυ-

ρα ἔρχεται πολὺ πῶς μακροσμένη, — καὶ μὲ τὴ βάρκα, σὲ μιά ὠρα ἀπάνω-κάτω, περνᾷ κανεὶς στὴν Πρέβεζα ποὺ εἶναι ἀντικρῶ. Ἔτσι στὴ Λευκάδα εἶχα τὴν ἐντόπιση πὼς βρῖσκομαι ἔχει καθαυτὸ σ' ἕνα νησί, ἀλλὰ στὴν ἀκρογιαλιά μᾶς μεγάλης στεριάς, ὅπως ἔταν ἡμῶν στὴν Πάτρα.

Τὸ καΐκι μᾶς σταμάτησε μπροστὰ σ' ἕνα Κάστρο. Ἀπὸ κεῖ ἕνας ὠραῖος δρόμος, ὅπου οἱ Λευκαδίτες κύνουν τὸν περιπατὸ τους, μᾶς ἔβγαλε στὴ μικρὴ πόλη. Ὅπως τὸ Μεσολόγγι, κι' ἡ Λευκάδα ἔχει μπροστὰ τῆς λιμνοθάλασσης μὲ διθάρα. Ἀπέξω, βλέπει κανεὶς ἐλαιώ-

«Συχνὰ ἔσκυβαν μαζί μου ὁ Φάνης κι' ἡ Νίνα...» (Σελ. 379, στ. γ')

νες, ἀμπέλια καὶ περβόλια. Κι' ἐν' ἀπὸ τ' ἀκρωτήρια τοῦ νησιοῦ εἶναι ὁ περίφημος Λευκάτας, ποὺ ἀπὸ κεῖ, καθὼς λένε, γκρεμίστηκε στὴ θάλασσα ἡ ἀρχαία παύση Σαπφῶ.

2. Ὁ χάρτης μου

Ἀπὸ τότε ποὺ ἀνγκάλωσα πόσο ἐμοιαζε ἡ Ζάκυθος μὲ τὴν... εἰκόνα τῆς στὸ χάρτη, μοῦ γεννήθηκε μεγαλύτερη περιέργεια νὰ βλέπω καὶ νὰ μελετῶ στὸ χάρτη τοὺς τόπους ὅπου πηγαίναμε. Στὴν Κέρκυρα, ἕνας μαθητῆς ποὺ τὸν πιάσαμε φίλο, ὁ Πίπης, μοῦ χάρισε ἕναν παλιὸ, μὰ μεγάλο χάρτη τῆς Ἐλλάδας, ποὺ δὲν τὸν χρειαζόταν πιά. Τὸν χάρισα περισσότερο κι' ἀπὸ τὸ σουγιά τοῦ Κυριάκου, τὸν κόλλησα, τὸν συμ-

μάζεψα, τὸν ἔντυσα, καὶ κατάφερα νὰ τσακίξεται πάλι ὠραῖα καὶ νὰ γίνεταὶ σὰν ἕνα μικρὸ βιβλίο. Ἔτσι τὸν εἶχα πάντα στὴν τσέπη μου σὰν τὸ σουγιά καί, ὅπου μοῦρχόταν βολικά, τὸν ἀνοίγα, τὸν ἐξάπλωνα κι' ἔσκυβα ἀπὸ πάνω. Συχνὰ ἔσκυβαν μαζί μου κι' ὁ Φάνης κι' ἡ Νίνα, ποὺ τὸ ἴδιο εἶχαν ἐνδιαφερθεῖ.

Ἐπειτα, μὲ τὸ μολύδι, ἔκαμα μιά κουκίδα στὸ χωριὸ μου, — δηλαδὴ ἐκεῖ ποὺ τὸ εἶχε σημειωμένο ὁ χάρτης, — καὶ τράβηξα μιά γραμμὴ ὡς τὸ Αἴγιο, ἀφοῦ τὴν πέρασα κι' ἀπὸ τὸ χωριὸ ἐκεῖνο ὅπου, — στὸ πρῶτο μου ταξίδι, ἂν θυμᾶσθε, — εἶχαμε σταθεῖ γιὰ νὰ ξεκουραστοῦμε. Ἀπὸ τὸ Αἴγιο ὡς τὴν Πάτρα, ἀκολούθησα μὲ τὸ μολύδι τὴ γραμμὴ ποὺ ἔδειχνε τὸ σιδηρόδρομο. Ἀπὸ κεῖ τὸ μολύδι μου πήρε τὴ θάλασσα — γαλιζία καὶ στὸ χάρτη, — καὶ τράβηξε γραμμὴ ὡς τὸ Μεσολόγγι. Ἀπὸ κεῖ, μὲς ἀπὸ τὸν κόρφο τῶν Πατρῶν, στὸ Ἴόνιο, ὡς τὴ Γλαρόντζα κι' ὡς τὴ Ζάκυθος. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, τὸ μολύδι ταξίδεψε ἀπ' τὴν Κεφαλλονία ὡς τὴν Κέρκυρα, περνώντας κι' ἀπὸ τὴν πατρίδα τοῦ Ὀδυσσεῆ, τὴν Ζακύνθη, στὴ Ἰθάκη, κι' ὕστερα ἀπὸ τὴν Κέρκυρα ὡς τὴ Λευκάδα, περνώντας κι' ἀπὸ τὸν Παζό, στὴν Ἠπειρο καὶ στὴν Ἀκαρνανία, ποὺ εἶναι μιά χώρα τῆς Στερεᾶς, τῆς Ρούμελης.

Ποῦ θὰ πηγαίναμε κατόπι; Ὁ Πανάγαρης προτίμησε τὴν Ἀκαρνανία. Νὰ λοιπὸν μιά μολυβιά ἀπὸ τὴ Λευκάδα ὡς τὴ Βόνιτσα. Πήγαμε μὲ τ' ἀμάξι σ' αὐτὴ τὴν κωμόπολη, — ἄ, τί ὠραία ἔδωκε ποὺ εἶδαμε στὸ δρόμο! — καὶ μέيناμε τρεῖς-τέσσαρις ἡμέρες. Καὶ τραβή-

ξαμε... Γιὰ ποῦ;...

Θὰ γέμιζα, παιδιά μου, ἄλλο ἕνα βιβλίο. σὰν κι' αὐτὸ ποὺ διαβάξατε, ἂν ἤθελα νὰ σὰς διηγηθῶ ὅλ' αὐτὰ τὰ μικρὰ ταξίδια ποὺ κάναμε, ἀπὸ χωριὸ σὲ πόλη κι' ἀπὸ πόλη σὲ χωριὸ, πότε μὲ τὰ μᾶζι, πότε μὲ τὰ πόδια, πότε μὲ τὸ βαπόρι, — καὶ νὰ σταθῶ μαζί σας ὅπου στεκόμαστε, γιὰ νὰ σὰς λέω τί βλέπαμε καὶ τί κάναμε. Θάταν περιττό, θάταν καὶ κουραστικό. Κουράζεται κανεὶς ταξιδεύοντας καὶ στὸ βιβλίο!...

Θὰ σὰς πῶ μόνον πῶς ἀπὸ τὴ Ρούμελη περάσαμε στὴ Θεσσαλία, ἀπὸ κεῖ κατεβήκαμε στὴν Εὐβοία, ἀρχίσαμε ταξίδια στὸ Αἴγιο, — ἀπὸ δῶ τὸ Ἴόνιο, ἀπὸ κεῖ τὸ Αἴγιο, καὶ στὴ μέση ἡ Ἐλλάδα ὅλη, — ἐπισκεφθῆκαμε μερικά νησιά,

—δχι όμως και την πατρίδα του Πανάγαρη, — βρεθήκαμε στην Τήνη το Δεκαπενταύγουστο, που γίνεται η μεγάλη πανηγύρη της Παναγίας, γυρίσαμε στην Εύβοια, μείναμε στην Αϊδηφό για να κάνη τα λουτρά του ο Πανάγαρης, και κατασταλάξαμε πάλι στη Χαλκίδα. Ο χάρτης μου, που τον φυλάω ακόμα για ενθύμηση, γέμισε μολυβιές, και σε μέρη-μέρη διπλές, άπανωτές.

Πέρασαν έξη μήνες, ένας χρόνος, ήρθε κι' η άλλη Λαμπρή. Άλλά δεν έγύρισα στο χωριό μου. Ο Άντριος μου είχε γράψει πως ο ψυχοπατέρας μου ήταν άρρωστος. Τό σπίτι μας είχε μεγάλη ανάγκη. Κι' αποφασίστηκε να μείνω ακόμα ένα χρόνο με τον Πανάγαρη, που ξανάστειλε το μαστρο-Παύλο, κατά τη συμφωνία, 250 δραχμές.

— Έπρεπε να του στείλω κάτι παραπάνω, μου είπε ο θιασάρχης, γιατί τώρα είσαι μεγαλύτερος, κι' έμαθες και με βοηθείς περισσότερο. Μά τ'ό βλέπεις και σύ, παιδί μου, πως οι δουλειές δεν πάνε τόσο καλά.

Αυτό ήταν αλήθεια. Ο Πανάγαρης δεν κατάφερε να σκεπάσει τα έξοδά μας και συχνά-πυκνά σήκωνε από την Τράπεζα. Μιά μέρα του είπα:

— Γιατί δεν πάμε και στην Άθήνα;... — Δεν είναι για μας η Άθήνα! μου αποκρίθηκε ξερά.

Άλήθεια, ο θιασός μας δεν μπορούσε να εργασθή στην πρωτεύουσα, ούτε καν στα λαϊκά, τα παράμερα και τάπο-κεντρα, όπως τ'όκανε στην Πάτρα ή στο Βόλο; Η μήπως — συμπέρανε κι' ο Φάνης, — ο θιασάρχης μας άπόφευγε να ξαναφανή φτωχός στην Άθήνα εκείνη, που τον γνώρισε στις δόξες του; (Άκολουθεί)

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΆΝΤΡΕΑΣ

Μέσ'στη γειτονιά μου τούτ' είν'ή χαρά μου: όταν φεύγω, κάθε μέρα, από τό σπίτι νάνταμώνω ένα παιδάκι, γειτόνά μου, που γυρίζει μέσ'τους δρόμους σά σκουρύντι. Έχει τά γυμνά του πόδια για φτερά κι' ουδανό που ταξιδεύει, τ'ή χαρά.

Ζη μέσ'στον άγέρα και μέσ'στά λιπούρια δλη του τ'ή μέρα κι' δλη τ'ή ζωή, έχει δυο ματάκια σά δυο παραθύρια διάπλατα άνοιγμένα στο λαμπρό πρωί. Φέγγει τό κορμί του κι' όλα του είν' όρατά και τό λέν' Άντρέα.

Όλα τ' όμορφαίνουν, ως και τό σπασμένο μπροστινό του δόντι,

τό χαμόγελό του κάνει να προσμένω ουδανό νάνοίξουν μπρός μου, γλαυκοί κόντοι...

Άχ, πουλί των δρόμων, άχ, μικρό μου, Άντρέα,

νάνανε μαζί σου να γινώ παρέα!

ΜΗΤΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ΜΠΕΜΠΗ

— Συνέχεια από τό προηγ. και τέλος — Η δούλα τον γνώριζε πολύ, ήταν καλοί φίλοι.

— Τι θέλεις εδώ; Έκανε εκπληκτική. Θεώρησε περιττό να τ'ής δώσει εξηγήσεις — που δεν ήθελε. Γλυστρώντας μέσα απ' τα χέρια της, έτρεξε κατ' εὐθείαν στο δωμάτιο τ'ής Μαρτίτσας. Η άρρωστη κοιμόταν. Κανείς δεν ήταν στο δωμάτιο. Ο Μπέμπης κάθισε σέ μια καρέκλα, δίπλα στο κρεβάτι, και έμεινε ακίνητος. Ήταν εκπληκτικός. Η άρρωστη φιληνάδα του του φαινόταν περίεργη, τόσο περίεργη! Τό πρόσωπό της, ο λαιμός της, τά μπράτσα της, ήταν γεμάτα ρόζ βούλες, σαν ύπεροχα μαγιάτικα τριαντάφυλλα.

Κάποιος άνοιξε την πόρτα. Μιά άγνωστη κυρία με άσπρα.

— Τι θέλεις εδώ; ρώτησε άγρια τό Μπέμπη.

— Η μαμμά μου μ' έστειλε, αποκρίθηκε πολύ σιγά ο μικρούλης.

Τόν άρπαξε βιαστική απ' τό μπράτσο και τόν έβγαλε έξω. Η παρουσία του είχε προξενήσει μεγάλη φακαρία στο ξένο σπίτι. Η ύπηρετρια που τ'ό είχε άνοίξει την πόρτα, τόν γύρισε πίσω στη μαμμά του.

**

Ο Μπέμπης πονούσε πολύ, αλλά ήταν τρομερά ικανοποιημένος. Είχε γίνει άταρχικός, φαντασιόπληκτος, ιδιότροπος. Τό δωμάτιό του είχε ύφος Μουσειού. Κούκλες, μηχανικοί σιδηρόδρομοι, παλιάτσοι, βελουδένια ζώα, κινηματογράφος, τουφέκια, στρατιωτάκια, σπιτία, λώδια, μπαμπάκια, αϊρόπια, γάζες, μπουτιλλίες, σύριγγες, αϊθέρας οινόπνευμα, κουτάκια μ' ενέσεις, με χάπια, με περίεργα υγρά, γεμίζανε τά τραπέζια, τις καρέκλες, σέρνονταν στο πάτωμα και πάνω στο κρεβάτι του. Η μαμμά του δεν έφευγε τώρα πιά από κοντά του ούτε μέρα, ούτε νύχτα. Είχε κάνει προσκεφάλι τ'ήν άγκαλιά της. Κι' όταν ύπόφερε πολύ, τά φιλά τ'ής γλυκαίνανε τόν πόνο του. Ήταν σά μικρός θεός. Όλο τό σπίτι κρεμόταν από τά χείλη τ'ό Μπέμπη.

- Χρυσό μου...
— Αγάπη μου...
— Φως μου...
— Μάτια μου...
— Τι θέλεις;

Ο Μπέμπης γελοούσε.
— Θέλω τό μπαμπά...
— Κοιμάται...
— Να τόν ξυπνήστε...

Ο μπαμπάς, άγουροξυπνημένος, έτρεχε:

- Τι θέλεις, γιόκα μου;

— Τό φεγγάρι...
— Μά...
— Η μαμμά παρενέβαινε.

— Ναι, παιδί μου, ναι, φως μου, τό φεγγάρι.

— Να π'ες να φέρης τ'ό παιδιού τό φεγγάρι...

Ε, δεν ήταν και τόσο δύσκολο. Έπειτα από μια ώρα ο Μπέμπης είχε τό φεγγάρι του. Μιά θαυμάσια χρυσή ήμισέληνο. Ο Μπέμπης ευχαριστήθηκε πολύ. Άλλά άξαφνα παρατήρησε πως κι' ένα άλλο φεγγάρι ανέβαινε στον ουδανό. Τι σκάνδαλο! Ο Μπέμπης εκείνο τό βράδυ δεν κοιμήθηκε παρά στις τρεις τό πρωί, αφού πρώτα τόν έπεισαν, πως τό φεγγάρι τ'ό ουδανού ήταν ψεύτικο.

Και η βασιλεία τ'ό Μπέμπη κρατούσε έβδομάδες. Μιά νύχτα ξέχασε π'όσοι λέγανε. Τά ξέχασε όλα. Μόνο διόφουσε. Και φοβόταν να μ'ήν πεθάνη. Άλλά δέ μπορούσε να μιλήσει. Η φωνή του είχε κοπεί. Κι' αυτό βάσταζε μέρες, πολλές μέρες. Άργότερα θυμότανε πως κάθε φορά που έδλεπε τ'ή μαμμά του, αυτή έκλαιε. Όλοι κλαίγανε. Γιατί; Άπορούσε. Κι' έπειτα σκέφθηκε πως ίσως γιατί είχε πεθάνει.

Σιγά, πολύ σιγά, άρχισε να μιλά. Κι' έπειτα άρχισε να τρώη. Και να σηκώνεται. Άλλά δεν έβγαίνε από τό δωμάτιό του. Ήταν τόσο άδύνατος! Έπαιζε με τά παιχνίδια του. Μιλούσε με τ'ή μαμμά του, που τόν χάριδεε τώρα με μια παράδοξη τρυφερότητα, σαν κάτι εύθραυστο και πολύτιμο. Όλοι είχαν γι' αυτόν περιποιήσεις και τρυφερότητες που πρώτη φορά τις γνώριζε. Άλλά δεν τ'ό κάνανε πιά καμιά αίσθηση. Μια μέρα έπεσε στα χέρια του ένας καθρέφτης. Είδε ένα άγοράκι με ξουρισμένο κεφάλι. Τό πρόσωπό του είχε μικρές μικρές βούλες και τό ένα του μάτι είχε διαφορετική θέση απ' τ'άλλο.

— Ψτι! Έκανε πολύ σιγά ο Μπέμπης, πως σέ λένε;

Καμιά απάντηση.

— Πως σέ λένε; έπανέλαβε ο Μπέμπης.

Άλλά και πάλι τό περίεργο άγοράκι δεν αποκρίθηκε τ'ό Μπέμπη.

— Πως σέ λένε; ρώτησε για τρίτη φορά δυνατά τώρα κι' άξαφνα βάζοντας μια φωνή, άφησε τόν καθρέφτη να πέση χάμου και να σπάση.

Μιά μικρή λεπτομέρεια: ο σταυρός που φορούσε στο λαιμό του, τόν είχε βοηθήσει ν' αναγνωρίση τόν εαυτό του. Ναι, είχε γίνει σαν τ'ή Μαρτίτσα, ναι, τ'ό χρειάζόντανε τώρα πάρα πολλές περιποιήσεις, μια ανεξάντλητη τρυφερότητα, για να ξεχάση τό τρομαχτικό άγοράκι που είχε ιδεί στον καθρέφτη...

ΑΛΕΞ. Σ. ΒΕΛ'ΝΟΓΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΓΑΪΔΑΡΟ "Η ΓΡΑΜΜΟΦΩΝΟ;

Άγαπητοί μου,

ΕΝΑΣ φίλος μας, ύπερβολικά ζωόφιλος φαίνεται, μου έγραφε τις προάλλες: «Όλο για γάτες λοιπόν θα μάς λένε: Πήγε μας και γι' άλλα ζώα, σκυλιά, άλογα, γελάδες, γίδες... Είναι τόσο ενδιαφέροντα κι' αυτά!» Τόν θυμήθηκα προχτές που άκουσα τ'ήν ιστορία ενός γαϊδάρου. Θα τ'ή γράψω, είπα, γι' αγάπη τ'ό φίλου μας. Μά υποθέτω πως και πολλοί άλλοι θα τ'ή διαβάσουν μ' ευχαρίστηση.

Εδώ και λίγα χρόνια, στο χτήμα μιας φιλικής μας οικογένειας, σέ κάποια νήσο, άγόρασαν ένα νέο γαϊδάρο. Ο οικογενειάρχης, — άπόμαχος δάσκαλος, φιλόσοφος και φυσιολάτρης, — τόν βρήκε πολύ όμορφο, πολύ έξυπνο, και τ'ό άποσώθησε από τ'ήν πρώτη μέρα. Τόν έκαμε δικό του. Άλλωστε αυτός έμεινε στο χτήμα έλο σχεδόν τόν καιρό: οι άλλοι, — η γυναίκα του, ο γιός του ο γιατρός, η κόρη του ή καθηγήτρια, ή κόρη του ή ζωγράφισσα, — έμειναν στην πόλη και δεν πήγαιναν παρά τό καλοκαίρι. Μιά Κυριακή, ο γέρος τ'ός μήνησε να πάνε όλοι για να βαφτίσουν τό γαϊδάρο, που δεν είχε όνομα ακόμα.

Ηθέλε, λέει, να τ'ό βρούν ένα όραίο, χτυπητό και ταιριαστό. Στο δρόμο, καθώς πήγαιναν, τά κορίτσια κι' ο γιατρός έπρότειναν μεταξύ τους διάφορα όνόματα, αλλά κανένα δεν γινόταν δεκτό από τ'ήν ολομέλεια. «Άφήστε λοιπόν να ιδούμε ποιά θα τ'ό άρέσει τ'ό πατέρα», έλεγαν. Και τό ζήτημα έμεινε άλυτο... Άλλά όταν έφτασαν στο χτήμα, ο γέρος τ'ός υποδέχτηκε στην καγγελοπόρτα και, δείχνοντάς τους τό γαϊδάρο, που έβουσε λίγο παραμέσ, τ'ός φώναζε:

— Ίδοι και ο Έξαρχος τ'ό χτήματος!

Ο Έξαρχος;! Όχι δά!... Ο τίτλος τ'ός φάνηκε πολύ άστεϊός για ένα γαϊδάρο, έσκασαν από τά γέλια, και τότε μιά από τις κόρες είπε:

— Μά θέλουμε και καλύτερ' όνομα απ' αυτό που βρήκε τώρα ο πατέρας;

Νά τόν βγάλουμε Έξαρχο!

Κατακυρώθηκε. Κι' από κείνη τ'ήν ήμέρα, τόν γαϊδάρο τ'ός όλοι τόν έλεγαν Έξαρχο. Μ' αυτό τό άπρόοπτο κι' άταιριαστο όνομα ήταν πεπρωμένο να περάση στην Ιστορία.

Όσοσο ο καιρός περνούσε, ο γαϊδάρελος μεγάλωνε, ο γέρος τόν εκτιμούσε και τόν άγαπούσε όλοένα περισσότερο, ανταποκρινόταν κι' εκείνος σ' αυτή τ'ήν αγάπη, κι' έτσι, σ' ένα χρόνο μέσα, δέθηκε μιά απ' τις μεγαλύτερες φιλίες που στάθηκαν πατέ άνάμεσα σ' άνθρωπο και ζώο. Κάθε πρωί, μόλις ξυπνούσε ο γέρος, ά-

νοιγε τό παράθυρό του για να καλημερίση τό γαϊδάρο: «Καλημέρα, Έξαρχε!» Άμέσως ο Έξαρχος τ'ός άποκρινόταν με τό πιο φαιδρό και ήχηρό γκάρισμα... Έπειτα άρχιζε ή εργασία στο χτήμα, με βοηθό πάντα και παραστάτη τ'ό γαϊδάρο. Ο άφέντης του όμως, — ή καλύτερα ο φίλος του, — τόν λυπόταν να τόν βάζη να παραδουλεύη. Προτιμούσε να τόν κουβεντιάσει, να τόν χαιδέυη, να τόν περιποιήται, να τόν κάνει νακούμπη στον ώμο του τ'ήν κεφαλά του και να τ'ό λέη σταύτι τά παράπονά του, και προπάντων να τόν αφήνη να τρώη με τ'ήν ήσυχία του...

Πόσο είναι αλήθεια πως τό πολλά χάρδια χαλούν! Σιγά-σιγά χάλασε κι' ο Έξαρχος. Αυτός, έλεύθερος όλημέρα, δεν έκανε άλλο παρά να τριγυρίζη στο χτήμα με μια καϊάρα τ'όση, και να τ'ή γεμίζει ακόμα μ' ότι έβρισκε. Έτρωγε όλα τά σανά που είχαν για τ'ήν άγελάδα και τάλλα ζωντανά. Ρήμαζε τό λαχονόκηπο, μη άφίνοντας ούτε φύτρο ούτε ρίζα. Κι' ούτε «δουλειά ούτε κάματος» που λένε. Να τρώη, τά πίνη, να γκαρίζη μελωδικά, νάνταποκρίνεται στα χάρδια τ'ό φίλου του, — αυτά μόνο ήξερε ο κύριος Έξαρχος.

Ο γιός τ'ό γέρου, ο γιατρός, γινόταν έξω-φρενών κάθε φορά που πήγαινε στο χτήμα κι' έβλεπε τις ζημιές.

— Μας έφαγε και τις πατάτες! φώναζε.

Κι' ο γέροφιλόσοφος, που άγαπούσε τό γαϊδάρο τ'ός, έβρισκε άμέσως τ'ή δικαιολογία: — Δέ βαριέσαι! δικές μας οι πατάτες, δικές μας κι' ο γαϊδάρος!

— Μά έφαγε και τις άγκινάρες!

— Τι πειράζει! τόν δικαιολογούσε ο γέρος. Δικές μας οι άγκινάρες, δικές μας κι' ο γαϊδάρος, άς τις φάη!

— Ετοι για όλα. Με κανένα τρόπο δεν έννοούσε ο γέρος να δέση τόν Έξαρχο, να τόν περιορίση ή να τόν στρώση στη δουλειά. Τόν έδενε μόνο όσο ήτο εκεί ο γιατρός. Σαν έφευγε όμως αυτός, ο γαϊδάρος λυγόταν και ξανάρχιζε τά μαθημένα του... Φυσικά, αυτό δεν ήταν δυνατό να εξακολουθήση. Έπιτέλους ο γιατρός έχασε τ'ήν ύπομονή, και χωρίς καλά καλά να ρωτήση τό γέρο, πούλησε τόν Έξαρχο σ' ένα χτήμα γειτονικό.

Μπορείτε να φαντασθήτε τ'ήν άπελπισία τ'ό καιμένου τ'ό γέρου, αλλά και τ'ή λύπη τ'ό γαϊδάρου γι' αυτό τό χωρισμό! Τίποτα συγκινητικώτερο, μου είπαν, από τις τυχαίες πιά συναντήσεις τ'ών δυο φίλων. Όσο φορτωμένος, όσο κουρασμένος, όσο τσακισμένος κι' αν ήταν ο Έξαρχος, — γιατί στο άλλο χτήμα, ο κακόμοιρος δούλευε πολύ κι' έτρωγε λίγο, — μόλις έβλεπε από μακριά τό γέρο, έτρεχε άπάνω του, άκουμπουσε τ'ήν κεφαλά του στον ώμο του, και με κλάματα, με άληθινά κλάματα, τούλεγε σταύτι τά παράπονά του... Άλλά

δεν μπορούσε να γίνη τίποτα. Όση αγάπη κι' αν είχε στο γαϊδάρο, ο γέρος είχε αναγνωρίσει πως ο γιός του τόν πούλησε με τό δικό του, κι' έγκαρτερούσε σά φιλόσοφος που ήταν. Μόνο που είχε χάσει τ'ήν πρώτη του εύθυμία. Δεν έκανε πιά πολλά άστεϊα με τις κόρες του. Κι' όταν τόν ρωτούσαν: «Μά τί έχεις πατέρα;... — Τίποτα!» τ'ός άπαντούσε κι' άναστήναζε.

Σά να μ'ήν ήξεραν όλοι τί είχε...

Τελευταία, τις παραμονές τ'ής γιορτής του, ή κόρη του ή καθηγήτρια τόν ρώτησε: — Πατέρα, τί δάφο προτιμάς για μεθαύριο; Ένα γραμμόφωνο, (ήξερε πως ο γέρος τρελλαινόταν και για τό γραμμόφωνο) ή λεπτά νάγοράσης έναν άλλο γαϊδάρελο;...

Κι' ο γέρος άδίσταχτα: — Λεπτά για νάντικαταστήσω τόν Έξαρχο! Προτιμώ ένα γαϊδάρο, γιατί... συνδυάζει και τά δυο.

Δεν ήξερω τώρα τί είπε κι' ο γιατρός. Ο γέρος όμως είχε πεί μάν αλήθεια: Ένας γαϊδάρος είναι συγχρόνως και γραμμόφωνο. Γιατί πολλές φορές και τό γραμμόφωνο... γκαρίζει.

Σας άσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΚΙΑΙΑ ΜΥΡΙΑ

ΜΗ ΦΟΒΑΣΤΕ...

Στους «Άθλίους» τ'ό Ούγγω, ο Γαβριάς, ο τετραπέρατος εκείνος μορτάκος, ανεβαίνει σ' ένα δέντρο, να ιδη κάποια παρέλαση.

— Κάτω γρήγορα! κάτω! τ'ό φωνάζει με θυμό ένας άγριος χωροφύλακας.

Κι' ο Γαβριάς εύγενέστατα: — Μη φοβάστε, κύριε χωροφύλακα, δεν πέφτω!..

Κάτι άνάλογο συνέβηκε μιά φορά στο παλάτι, τόν καιρό τ'ό Γεωργίου Α'.

Ο βασιλιάς είχε καλεσμένο τό τραπέζι ένα συνταγματάρχη, γενναίον άνθρωπο, άλλ' άξεστο κάπως κι' άπλοϊκό. Έννοείται πως δεν έτρωγε καθόλου με τ'ός κανόνες τ'ής έθιμοτυπίας: ροφούσε δυνατά τ'ή σούπα του, άφινε άποποτώματα τ'ών χειλιών του στο ποτήρι του κτλ. Ο βασιλιάς Γεώργιος, που τόν πείραζαν πολύ αυτά, δεν ήξερε με τί τρόπο να τ'ό κάνει τ'ήν παρατήρηση, και φούσκωνε, φούσκωνε... Στο τέλος, όταν τόν είδε να χώνη, με τό τυρί, και τό μαχαίρι στο στόμα του, — που πραγματικώς είναι κάτι άνατριχιαστικό, — δεν μπόρεσε να βαστάξη. Και τ'ός είπε χαμογελώντας:

— Κύριε συνταγματάρχα, μη βάζετε τό μαχαίρι στο στόμα σας... θα κοπήτε!

Κι' ο άπλοϊκός άνθρωπος, που, άντίθετα απ' τόν πονηρό Γαβριά, δεν κατάλαβε τίποτα, καθυσόχασε τό βασιλιά σοβαρότατα:

— Μη φοβάστε, Μεγαλειότατε, προσέχω!

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΥΠΟΜΟΝΗ

Υπομονή και θα περάσ' ή λύπη... Καί της χαράς τὸ γέλιο θά νύνη...

ΑΠΟ ΤΑ ΨΕΡΑΣΜΕΝΑ

Όλα τὰ θυμοῦμαι, ζωνρά, ἀκέραια, πρίστρα, τὰ παιδικά καί τὰ μαροκίσια μου...

Καίμένα παιδικά καί μαροκίσια χροῖνια, πόσο σὰς θυμοῦμαι! Ζωηρά, εὐτυχισμένα, ἀμείρινα!

κείνη Τασία, πού μ' ἀρπαζε κ' ἔφτυγε, όταν με μάλωνα ἤ μαρμά, καί με κλειδώνει μέσ' τήν κάμαρά της...

Καί τόνιζα τήν τελευταία συλλαβή, βάζοντας τὰ δυνατά μου νὰ προφέρω ὄσο πὺ κάθαρό...

Καί τὴν ἀπομαρτυροῦμαι καί μισῶ καί ἀγαπῶ τὴν ἀπομαρτυροῦμαι καί μισῶ καί ἀγαπῶ τὴν ἀπομαρτυροῦμαι...

Η ΔΙΜΝΗ

Γύρω ἀπὸ τήν λίμνη Ἔϊμα, ζοῦσαν κάποτε ἀνθρώποι κακοὶ καί διαστρεμμένοι...

πο δπου οἱ ἀνθρώποι καλλισγοῦσανε τή γῆ... Ἡ λίμνη Ἔϊμα εἶδε τότε μερικὸς ἀνθρώπους ἀπλοῖκοι καὶ ἡμερῶς...

Κατέβηκα στὸ περιβόλι νὰ κόψω ἀπ' αὐτὰ καί νὰ στελίσω τὴ φτωχική μου καμαρούλα...

Νὰ τὰ τώρα πού, καλοβαλμένα στὰ γυάλινα βάζα, τονώνουν τὸ περιβάλλον με τήν πολύχρωμη ὁμορφιά τους...

ΤΟ ΒΕΥΓΙΝΟ ΚΟΛΠΟ

Κάποιος ξένος, παρουσιάστηκε στὸν τυράγων Διονύσιο σὲ μιά τελεστὴ καὶ τοῦ λέγει μισροῦτὸ στὸ λαὸ, ὅτι μπορεί νὰ τοῦ δείξει...

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Στὸ μάθημα τῶν Φυσικῶν: Ὁ διδάσκαλος.— Πῶς ὀνομάζονται τὰ πτενὰ καὶ κολυμβοῦν... Ὁ μαθητής.— Νυκτικά...

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ 237ου ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΛΥΣΕΩΝ... Προταθέντος τὴν 3 Δεκεμβρίου 1927 πρὸς εἰρήνην τῶν ἑθνῶν...

ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΑΞΙΣ (16 ἐτῶν καὶ ἕνω) ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Κλαίρη, 190, 19, 7.

ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΑΞΙΣ (12 ἐτῶν καὶ ἕνω) ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Μήδεια, 175, 18, 7.

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Ἀστράλοφροντο, 141, 12, 7. Χαμίνι, 146, 15, 6.

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Χλωμή Βασίλισσα, 165, 16, 7.

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ: Κρητικό Αφραγιάλι, 97, 10, 7. Κουκουροθεμέλιος, 8, 1, 1.

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ: Κρητικό Αφραγιάλι, 97, 10, 7. Κουκουροθεμέλιος, 8, 1, 1.

ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΑΞΙΣ (11 ἐτῶν καὶ ἕνω) ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Χλωμή Βασίλισσα, 165, 16, 7.

Εὐζωνία, 18, 2, 1. Ἀλεξανδρινὸ Διαπλαστικὸν, 64, 7, 5. Υκολαίς, 69, 7, 4.

Εὐζωνία, 18, 2, 1. Ἀλεξανδρινὸ Διαπλαστικὸν, 64, 7, 5. Υκολαίς, 69, 7, 4.

Εὐζωνία, 18, 2, 1. Ἀλεξανδρινὸ Διαπλαστικὸν, 64, 7, 5. Υκολαίς, 69, 7, 4.

Εὐζωνία, 18, 2, 1. Ἀλεξανδρινὸ Διαπλαστικὸν, 64, 7, 5. Υκολαίς, 69, 7, 4.

Εὐζωνία, 18, 2, 1. Ἀλεξανδρινὸ Διαπλαστικὸν, 64, 7, 5. Υκολαίς, 69, 7, 4.

με ἕνα στορνάρι μιστῆρὸ καί χαράζουμε καλὰ τὸ γυαλί ἕνα γύρο, στὸ μέρος πὸ πρέπει νὰ κοπεῖ...

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: Κατετανοπούλου (θὲ εἶδες τὴν ἐγκριστὴν τοῦ ψευδώνυμου σου...)

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: Κατετανοπούλου (θὲ εἶδες τὴν ἐγκριστὴν τοῦ ψευδώνυμου σου...)

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: Κατετανοπούλου (θὲ εἶδες τὴν ἐγκριστὴν τοῦ ψευδώνυμου σου...)

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: Κατετανοπούλου (θὲ εἶδες τὴν ἐγκριστὴν τοῦ ψευδώνυμου σου...)

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: Κατετανοπούλου (θὲ εἶδες τὴν ἐγκριστὴν τοῦ ψευδώνυμου σου...)

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: Κατετανοπούλου (θὲ εἶδες τὴν ἐγκριστὴν τοῦ ψευδώνυμου σου...)

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: Κατετανοπούλου (θὲ εἶδες τὴν ἐγκριστὴν τοῦ ψευδώνυμου σου...)

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: Κατετανοπούλου (θὲ εἶδες τὴν ἐγκριστὴν τοῦ ψευδώνυμου σου...)

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: Κατετανοπούλου (θὲ εἶδες τὴν ἐγκριστὴν τοῦ ψευδώνυμου σου...)

φυλλάδια (πλάκων) Γ. Γαρουφαλῆν (τὸ διάβασις κ' ἐγὼ αὐτὸ τὸ ἀρθρῶν, ἀλλὰ, ἐννοεῖς, φωνῆ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ... ἀγοραστῆς δὲν μπορεῖ νὰ πάρῃ ψευδώνυμον αὐτὸ εἶναι προνόμιον τῶν συνδρομητῶν.

Συντεταγμένο Πολιτικῶν (πολύ μ' εὐχαρίστησε τὸ γράμμα σου καλῶς νὰ εἴδῃς ἢ) **Συρακῶν** (ἔχω ὅτι ὄφει μου δύο γράμματά σου ἔστειλα 21 τετραδία τὴν 29 'Ιουνίου) **Δαιμόνιον** (φυλλάδια καὶ λυσὸν, ἔστειλα.) **Βολιώτικον Καθουρῶν** (βεβαιώτατα ἂν οἱ γιατροὶ πρέπει νὰ εἶναι τέλει, γιὰ τὴν μεγάλη εὐθύνῃ ποὺ ἔχουν, δὲν σημαίνει ὅτι μπορεῖ νὰ εἶναι λιγότερο οἱ ἄλλοι, δικηγόροι, μηχανικοὶ κτλ. μήπως κ' αὐτοὶ δὲν ἔχουν εὐθύνες; καὶ οὐ λοιπὸν ποὺ θὰ σπουδάσῃ μηχανικός, πρέπει νὰ βάλῃς τὰ δυνατά σου, γιὰ νὰ μὴ πάθῃ καμμιά φερό, τι κ' ἔκτισες ποὺ ἀναφέρεις...) **Μαυρομυρῶν** (δὲν μπορῶ νὰ σοῦ πῶ ἐγὼ νὰ δημοσιεύσῃς καλύτερα μιὰ Μ. Ἀγγελία, οὐ ζητεῖς ἀλληλογραφία μετὰ Διαπλαστικῆς εὐδοκίας ἐτῶν) **Μοκκό, Ἰβάναν, Δύαν Μάρα, Φλορίταν, Πρόκριν** κτλ. κτλ.

Εἰς δόξας ἐπιστολὰς εἶδα μετὰ τὴν 9 'Ιουλίου, θαυμάτησά μετ' ἐρχόμενον.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ
ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 24ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλάδιου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 13 Σεπτεμβρίου.

475. Δελφίγιφος
Τὸ πρῶτον μου... ἄς μὲν,
Τὸ ἄλλο μου ποῦτ',
Καὶ κινηδὸς σοῦ βγαίνει
Φιλόσοφος μπροστῆ.

Μικρὸς Μαζούρα

476. Δελφίγιφος ἐξ Ἀναγραμματομοῦ
Πῆραν· ἐν' ἄρθρῳ θηλυκῷ,
Μά σ' ἀριθμῶ πληθυντικῷ.
Ἐπίρρημα προτορεπτικῷ
Σύμφωνο, τέλος, τελικῷ
Καὶ τὰ νακατέψαν πολὺ...
Ἔτσι γεννήθηκε κοιλί,
— Πουλιού μεγάλου τὸ μικρῷ,
Ποῦ τὸ νόμα του, δοξαζόμενον,
Τὸ δόσαν τὸν παλιὸ καιρῷ
Σὲ βασιλόπουλο θλιμμένο.

Νεράϊδα τοῦ Βεσπέρου

477. Μεταγραμματισμὸς
Βγάτω Τὰ καὶ βάλω Ρῶ,
Ἐνα γράμμ' ἀκοῦ' ἀλλάζω,
Κ' ἀπὸ δημοτικῶ,
Νῆσο σοῦ παρουσιάσω.

Μικρὸς Καλλιτέχνης

478. Στοιχειοτονογράφις
Εἶμαι μέσα στὰ φωνά
Ἐνα δέντρο ἀπ' τὰ γνωστά.
Μὰ ἔνα μόνο ἂν ἀλλαχθῇ
Ἀπ' τὰ πέντε μου στοιχεῖα
Κ' αὐτὸ τάχα τονισθῇ,
Γίνομαι ὀδηγὸς στὰ πλοῖα.
Αἰματοβαμμένη Λευτεριά

479. Ταῦ
++++ = Μοῖρα
* * * * = Ἀγχιὸν Ζῶν
* * * * = Ὅστοιν τῆς χειρὸς
* * * * = Δένδρον
* * * * = Βασιλεὺς τ. Κοῆτης
* * * * = Ἐγκλημα
* * * * = Νῆσος τοῦ Αἰγαίου
Οἱ σταυροὶ καθέτος μεγάλῃ
θάλασσα.

Γαριβόλδης

480-481. Μεταμορφώσεις
1.—Ὁ κακὸς δι' ἓ μεταμορφώσεων νὰ γίνῃ φαῖλος.
Μικρὸς Ἀθηναῖος
2.—Ὁ ὄνος δι' ἓ μεταμορφώσεων νὰ γίνῃ ὄνος.

Τζάκ

482-486. Μαγικὸν Γράμμα
Τῇ ἀνταλλαγῇ ἐνός γράμματος ἐκάστης τῶν κάτωθι λέξεων δι' ἐνός ἄλλου, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις: **δοξ, κρῶσις, κερῶν, ἀμῆν, Ἄρης.**

Λεωνδὸς Κορακῆς

487. Ποικίλη Ἀκροστιχίς
Τὸ πρῶτον γράμμα τῆς πρώτης τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων, τὸ δεύτερον τῆς δευτέρας, τὸ τρίτον τῆς τρίτης καὶ καθέξῃς, ἀποτελοῦν κρῶτος τῆς Ἐδρῆς:

1, Εἶδος ποιήματος; 2, Περὶ φημον ὄρος τῆς Ἑλλάδος; 3, Νῆσος τοῦ Αἰγαίου; 4, Ποταμὸς τῆς Ν. Ἑλλάδος; 5, Μία τῶν Δωδεκανήσων.

Κων. Α. Βεργόπουλος

488. Φωνητολόπιον
δων - σκ - ογ - κ - λγ
ἄνειρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ

489. Γρίφος

το	το
το	1
το	το
το	το

σὺ τόκο λ' 1.

Μῆλο Φιρίκι

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς
490. Double Acrostiche
Les premières lettres des mots demandés ci-dessous forment une fleuve de France et les troisièmes une ville de Suisse:

1, Ville de Crimée; 2, Pachtymderme; 3, Autre nom du peuple juif; 4, Ville de France; 5, Ancien roi d'Athènes.

Ἦδης

491. Sans Vogelles
l-pr-st-l-csm-mndnt-d-l-mll
Σαλιμπάγκος

ΛΥΣΕΙΣ
τῶν Πνευμ. Ἀσκησ. τοῦ φθλ. 17

249. Ζωγραφικὴ (ζῶ, γραφική).—250. Ὄνου (ὄ, νύξ).—251. Κισσός-μισός.—252. Ὑφαλοφαῖλος. 258.

Ε Ψ Η Σ Μ Η Α Υ
Ω Κ Α Ρ Ο Σ Μ Η
Ρ Α Ι Ο Ν Β Σ Η
Ο Κ Α Ω Δ Α Λ Α Υ

264. ΠΟΥΛΧΕΡΙΑ (ὄχι, ὑπερ, λέπρα, χεῖρ, ἔπικ, γοῦ, Ἰουλία, ἀπορία).—255.—259. Διὰ τὸ I: κλισίς, λῆν, σκινῶ, σίξις, ἐκτίς.—260. ΖΕΥΣ (Ζωηφῶν, Εὐδαίον, Ὑψηλόν, Σώφρων).—261. Ἄνδρος οἶνος ἐδαῖς νόον.—262. Πᾶν μέτρον ἀριστον (π' ἀν, μετρ ὄν, ἀρ εἰς τον.)

268. JAPON (Jone, Actif, Perdre, Objet, Nain.)—264. Le chat parti les souris dansent (lech, a par ti, les sons riz dans cé.)

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ
οἱ συνδρομηταὶ μου, δταν λήγῃ ἡ συνδρομὴ των, νὰ τὴν ἀνανεώσουν ἀμέσως, χωρὶς νὰ με υποβάλλουν εἰς τὸν κόπον καὶ τὸ ἐξοδὸν νὰ τὸ ὑπενθυμίζω σὶν καθένα ἰδιαιτέρως. Ἡ ἐγκαίρως ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς εἶναι τὸ πρῶτιστον χρέος τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὸν λέξεις μετὰ στοιχεῖα ὄρ. 6 τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις, μετὰ 60 λέξεις λεπτὰ 70 καὶ μετὰ 70 λέξεις ὄρ. 1.
Ὁ χωριστὸς στίχος ὄρ. 3.
Ἡ προκλητικὴ εἶναι ἐπαρτητῆ.

ΚΩ — 617/

Δέξου Φιλικὴ Ἐταιρεία τὸ δῶδερμα ἀνακατήρητα γιὰ τὴν ἐξαιρετὴ ἐπιτυχίαν τῆς φιλολογικῆς Συγκέντρωσης, ὑποστηρίξαι τὸ διαγωνιστὸν τοῦ Διαπλαστικοῦ, μιμηθῆτε μετ.

Γιαννὴ Νεραῖδα
Νεραῖδα τῆς Ἐκστρασιῆς

ΚΩ — 618/

Εἰσαρχόμενος εἰς τὸ Διαπλαστικὸν χαιρέτω δόξας-εξ. ἰδιαιτέρως τὴν Νεραῖδα τοῦ Γαλιού.

Φων Μπούλωφ

ΚΩ — 619/

Βάλω Νεῶς, ἀλληλογραφίαι: Ἀπάντησέ μου. Στὸ ἐπόμενον ἡ διευθύνσις.

Φων Μπούλωφ

ΚΩ — 620/

Εἰς τὰ προηγουμένα Διαπλαστικὰ εὐχαριστῶ καὶ εἰς ἀνωτέρω, ἰδιαιτέρως σὲ Ροδόνη. Ἀλληλογραφίαι μετὰ δόξας-εξ. Δίνας: Ἀνδρῆς Ἐλευθερίου Λογαρέ, Ζάκυνθος, διὰ

Ἰάκινθον

ΚΩ — 621/

Ος Διαπλαστικὰς ἐξέτισε μὲ ἔστειλαν Μ. Μουσικῆ, τοῦ εὐχαριστῶ θερμῶς. Ἀπὸ τοῦς ἄλλοις-εξ περιμένα σὲ Δίνας: Εἰρήνη Παπαδημητρίου, Λέως 15, Ἀθῆναι.

Σιμωνῆ

ΚΩ — 622/

Αγαπητὸς μου Τζίνε, Πρόκριν, τί γίνεσθε; Σιμωνῆ

ΚΩ — 623/

Ψυχολόγοι, οὗς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴ συμβουλὴ ποὺ μοῦ δίνετε, με δὲν ἔχω ἀνάγκη. Ἄλλως θὰ δανειζοῦμαι τὰ δικὰ σας, κατὰ προτίμησιν μάλιστα τὰ παλιὰ γυαλιὰ τοῦ Βεῦντ.

ΜΑΓΓΙΟΛΟΥΔΟΥ

ΚΩ — 624/

Μὰ γιὰ τί βάζετε, ὀΨυχολόγοι, τόσο μεγάλα καὶ συχνὰ στοιχίματα; Μήπως εἶσθε ἐκατομμυριοῦχοι, ἢ μὲς πέντε εἰς γιὰ τέτοιους;

ΖΙΖΑΝΙΑ

ΚΩ — 625/

Μικρὴ Καλλιτέχνη, ἤλιθε μὴ ἡ σειρὰ σου νὰ εἰ ἀποκαλιέται ὡς πῶς νὰ ἀποκαλιέται τοῦς ἄλλους! Καλὰ νὰ πάθῃς.

ΖΙΖΑΝΙΑ

ΚΩ — 626/

Ανταλλάσσω τετραδία μετὰ κοριταῖς κατὰ τῶν 12 ἐξ ὄν. Σιδερόδρομος Θεσσαλίας, Βόλον. Ἀῦρα τοῦ Παγασητικῷ

ΚΩ — 627/

Διαπλαστικῶς, μεγάλη χαρὰ θὰ εἴδῃς ἐφ' ὅσον ἡ ἀλληλογραφία καὶ τὰ τετραδία σου. Δίνας: Δομνίτσα ἡ Ἰερσιν Λαγίνου, Ταχ. Κιβ. 37, Δεκεμβρὸν Κύπρου. Τσοπενεπούλα, Παμπτόνηρη

ΚΩ — 628/

Ζιζάνια, νομίζετε πὸς μετὰ καίγεται ἡ κερὰ γιὰ τὴν ἀποκαλίφῃς; Ἄστω αὐτὸ!! δὲν θὰν δὰ φιλοσοφίαι!!

Νησιωτοπούλα, Παμπτόνηρη

ΚΩ — 629/

Στείλαντας εὐχαριστῶ. Ἀπὸ λοιποῦς περιμένα. Δίνας: (ΚΩ — 534).

Κλοῦρη Μιρεῶν

ΚΩ — 630/

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΑΓΙΩΝ ΑΓΡΟΜΗΤΩΝ
Ἡμερισμὸς μὲς ἀρχαῖα ἀπὸ ἀπὸ μὲν μετὰ τὴν προκήρυξιν τοῦ πρώτου μὲς τῶν τοῦ Διαγωνισμοῦ.
Ἐπειὸν μετὰ τὴν ἐκδόσιν τῆς ΔΙΑΠΛΑΣΤΙΚῆς οὗς προέβητε μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον καὶ διὰ τῆς.
Συμμετογῇ ὄραται, τρία δῶρα εἰλεκτὰ, προτίμησις ἀπὸ μὲς, ΕΚΦΡΑΞΕΩΣ ΣΥΝΤΟΜΩΣ.

ΥΠΟΛΟΓΟΙ! Διαπλαστικῶς, ὑποστηρίξτε μετὰ, ἀποκρίθη ΜΕΛΗ ἂν ANTI-ΠΡΟΣΩΠΟΙΣ.

Ἀποταναθῆτε εἰς διευθύνσιν:
Mr George Morafles,
Rue Chérif Pacha No 18
(Δι' Ἡ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΑΝΗΝ)
Alexandrie (Egypte)
Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΚΩ — 631/

Υπενθυμίζω εἰς δόξας-εξ δὲν μοῦ ἔγραψατε, ὅτι ἀλληλογραφίαι μετὰ ἀνταλλάσσω Μ. Μουσικῆ, Δίνας: (ΚΩ — 475). Ἀσπρόπερ, Τρικαλιναῖ, Ἀρχοντοπούλα, Μ. Μουσικῆ ἔστειλα, δικὰ σας δὲν εἶδα. Γιὰ τῆς

ΡΩΜΑΙΟΣ ΠΡΙΚΙΨ

ΚΩ — 632/

ΜΥΣΤΙΚΗ ΑΣΤΙΓΝΟΜΙΑ
Ὁμοσπονδία Νεολογίας Ἀσώκασα αἰ ἀποκαλιέται ἑαυτῶς. Ἀναζητῶ γὰρ ἐστὲ ἀποκαλιέται. Α. Α. Α. Σημ. Διακρίσεως. Βέβαια λάθος. Ἰσχυρῶς Γεωργιάδου, Παργουριὰ—Κακίτη, Κίρκη Ὑπαραβέλ.

Βίανερκ

ΚΩ — 633/

ΚΩ — 634/

Γιὰ σας, καλὰ μου Διαπλαστικῶς, Ἄσπρωτῆ τῆς Μήλου, τί γίνεσθε, μικροῦλα μου;
Ἐπιδομῶ ν' ἀλληλογραφῶ μετὰ: Γεῶν Θελασσῶν, Μελαγχολικῶν Ἰτακῶν, Ἀρμενία, Ἀρχοντοπούλα.
Δίνας μου: Γίνα Νεγίδου, Γαρεβῆ 25, Θεσσαλονίκη

Παῖδι τῆς Σαλονικῆς, ἄσπρωτῆ
Γαλαττῆ Μικροῦλα

ΚΩ — 634/

ΒΟΛΩΤΙΚΗ ΠΡΕΣΒΑΡΕΙΑ
ποτελοῦσθε τοῦ Διαγωνισμοῦ μετὰ Ἀ Βραβείου α) Αἰγίαν, β) Νέλλα καὶ γ) Ἐρση Σαρατῶν, γ) Πιστίς—Πατρίς, τοῦς ἄλλοις εὐχαριστοῦμαι.

Διαγωνιστῶν: ΑΔΑΦΡΟ-ΤΙΣΚΙΩΤΗ

ΚΩ — 635/

Ιδρῶθι Σόλλογος ΤΡΟΜΕΡΩΝ.
Ἐξ ἑπιστολῆς διδοῦσας τῆς ΒΙΒΛΙΑΣΕΩΣ. Ὁμοσπονδία ἡμερισμῶς διαγωνισμοῦ. Βραβεῖα δὲ οὐ ἀναλόγως ἀνταλλάσσω περιδοῦσθε. Ἀλληλογραφίαι, ἀνταλλάσσω Μ. Μουσικῆ μετὰ δόξας-εξ καὶ προκηρύττει ἀπὸ μὲν πρῶτον Διαγωνιστῶν ΣΚΙΤΕΟΥ. Συμμετογῇ 5δραχμῶν; ἀπαντήσῃς δεκτὰ μέχρι 22 'Ιουλίου. Ἡ προκήρυξις εἶναι μικρῆ, ὅστις ὁ Σόλλογος θὰ παραθερίσῃ σὲ Ζαροῦ καὶ ἀπὸ ἐστὶ θὰ προκηρύξῃ ἄετιρον Διαγωνισμὸν. Δίνας: Ἀχιλλεὶα Κατῆλαβ-βα (διὰ Γίνα) ὄδῳ Κασσαδῆ 9, Βόλον. Ζητοῦνται Μῆλα.

Τρομερῶς

ΚΩ — 636/

Γόρδιος Ἀσπρῆ καὶ Κίβη Ἀρσινόνας—
Ἄσπρωτῆ τῆς Διφύλλου, Ἀσπρῆ τῆς Ἀσπρῆ, Ἀρσινόνας—Μακαράδοι, Δὲν πιστεύω μετὰ ὁμοσπονδία, ἀναζητῶ μου κέρριον, εἰ;

ΜΑΡΚΗΝΟΣ ΣΑΤΟΜΠΡΙΑΝ

ΚΩ — 637/

Ανταλλάσσω τετραδία μετὰ δόξας-εξ. Ἄσπρωτῆ τῶν Ἀσπρῶν, νὰ περιμένα; Ἐπιτεροῦ μετὰ Παιτικῶν, ἀλληλογραφίαι μετὰ: Ἐάν ναι, εἰλετὲ πρῶτον, (ΚΩ — 187)

Βασιλάσσω τοῦ Ἀσπρῶς

ΚΩ — 638/

Μικρῷ Σουδανῶ, γιὰ τὴν φωτογραφίαν σου δέξου ἕνα μουσικτικὸν τριαντάφυλλον ἀπ' τὴν:

Ἐπιτεροῦ μετὰ Βασιλοπούλα

ΚΩ — 639/

Μὰ σας ἐπαρτηκα, Ἐπιστολῆ Ἀσπρῶν—
Μίαν, μετὰ τὴν ἀνομοσπονδία. Κεφάλαια τῶν Χαρῶν, δὲν εἶναι Ἀκρονόμου. (ἀσπρῆ Βεβαῖο)

ΚΟΥΚΑ ΤΟΥ ΚΟΥΚΟΥ

ΚΩ — 640/

Μικρῷ Ἀρτίστῃ, Μερκίαν, Ματωμένη Ἀδελφῆ, οὗς γνωρίζω μετὰ γνωρίζετε;

ΜΙΚΡΟΣ ΑΡΤΙΣΤΗΣ

ΚΩ — 641/

Ελένη—Ε. Κολομβῶς (δοῦσας); ἢ Βασιλεῦς τοῦ Ἀδου

ΚΩ — 642/

Μόρις καρδιόβγαλετὸς εὐχολοῦ γιὰ τὸν ἀπὸ μὲν πρῶτον σου, Ἐπιτεροῦ μετὰ Παιτικῶν. Δέξου τῶς, Δέξου τῶς, γιὰ εἶναι ἀπὸ μὲς;

Τακτικῶν Ὑψυλῶν